

Božični mir

Kratki so dnevi in dolge ter temne so noči. Ko sije mesec, je svet mrzel, jasen, tajinstven. Vasi so še manjše, drevje je sklonjeno pod belo odejo. Povsod je mir.

Doma je take noči prečudno lepo. Tolčemo orehe in se pomenkujemo. Odmolimo rožni venec. Bliža se polnoč. Zunaj pojo zvonovi. Z gričev in bregov, s polj in logov, z vasi in mest, od vsepovsod plavajo melodije, v zraku ubrano zveni; človek bi samo stal in poslušal. Gremo v cerkev. Polna je ljudi. Vse luči zagorijo. Oglasijo se orgle in slavnostno je petje. Izpred oltarja se dviga dim kadila in napoji z vonjem ves prostor.

Gospod se je rodil in v nas se je zopet rodil.

Ko se vračamo, čutimo gorkoto v dušah; v njih ni zdaj nikakih bojev. Sam mir, blažen mir nas prevzema. Srečni smo.

Ali je nocoj vsakdo srečen? Ali čuti vsakdo v sebi ta blažen mir božičnega večera? Koliko jih je, ki čutijo v duši ta božični mir, ki nam bo očiščene in pripravljene duše spočil, ki nam bo vanje moč dal za naše veliko in lepo delo.

Odkod ta mir skrivnostni in blažeči? Pa še zdaj, ko so se ljudje zagrizli drug v drugega v srdcu živalskem?

Odkod? — Vemo: Iz vere, ki nam pravi, da nam je Bog poslal v odrešenje svojega sina. Tistega, ki se je v štalci rodil, da bi bednim v tolažbo bil, ki je potem vsega trpljenja kupo do dna izpil, da bi nihče pod težo trpljenja obupati ne smel.

To sveto noč se nam razodeva skrivnost v svitu vere.

O božje Dete, prosimo Te, usliši nas: Da bi doumeli vso radost in skrivnost noči božične! Da bi črpali pri Tebi sokove kreposti! Da bi postali vitezi in nosili v svet Tvojo zastavo! Da bi razumeli, kako je božjih otrok svoboda bolj dolžnost kot samovoljnost!

O božje Dete, reši nas prevelikih želj po častnih mestih in službah! Skušnjav koritarstva in oportunitizma reši nas! Želje, da bi nas svet hvalil in opeval, reši nas! Strahu pred ponižanjem in obrekovanjem radi Tebe in Tvojega imena, reši nas!

Daj, da čujemo glas bednih, siromašnih in pomoči potrebnih! Daj, da delimo, kar imamo, z bednimi, da jih k svoji mizi vabimo in se z njimi veselimo v Gospodu! Daj, da bi končno spoznali svojo srečo v naši notranji posvetitvi in kreposti. — Rajsko Dete, to srečo nam daj! Prosimo Te, usliši nas!

Kristus se je rodil. Nam vsem, ki njegovo rojstvo priznamo in ga v srcih nosimo: Za odrešenje naše, za časno in večno srečo. — O Božiču je temu spomin posvečen. — Obhajajmo ta spomin čistega srca in vedrega duha!

Kristus se je rodil! Prazniki njegovega rojstva naj bodo slovenskim gasilcem srečni, veseli in božjega blagoslova polni!

Gasilstvo v pasivni brambi

(Nadaljevanje)

Citiram gornje besede, ker se prilegajo gotovo tudi našim razmeram. Razen tega uživa danes javno gasilstvo pri nas simpatije raznih korporacij. Od njega se pričakuje vsa pomoč v primerih nezgod in požarov. Človek dobiva pogosto vtis, kakor da se vdaja javnost občutku varnosti in prepušča organizaciji gasilstva vso skrb tudi za slučaj napadov iz zraka. Ta občutek varnosti še pojača dejstvo, da so po gasilskem zakonu dolžni razni zavodi in industrijska podjetja, da prispevajo za vzdrževanje gasilstva. V trenutku pa, ko morajo industrijska podjetja osnovati svoje industrijske gasilske čete, bo usahnil še marsikateri vir sicer nezadostnih dohodkov, ki gredo v neposredno korist javnega gasilstva, ne da bi se mogle zmanjšati njegove naloge in njega pomen v mirnem času, še manj pa v času vojne. »Tedad za gasilce ne bi bilo važno,« pravi Lindner, »da rešujejo ranjence in popravljajo nastalo škodo; tedaj morajo stopiti v borbo s pretečo katastrofo. Od njenega izida je odvisen uspeh ali neuspeh sovražnega napada. To borbo gasilstva utegnejo otežati plini, noč, ogenj iz strojnih pušk in nove bombe; zato jo bodo mogle prestati le strumne gasilske čete pod strogim in enotnim vodstvom.«

Želja, da se ustvari takšna četa, je bila povod, da so Nemci priključili gasilstvo policiji. Ista težnja je vzrok, da se mora umikati raznolikost v orodju enotnim orodnim normam, ki se ne nanašajo le na gasilne cevi in hidrante, temveč tudi na brizgalne in vozila. Za težke vozove je predpisana uporaba Diesellovih motorjev. V smislu poenotenja vsega orodja izdelujejo tovarne na podlagi enotnih risb motorke v serijah, tako da je mogoča izmenjava posameznih konstrukcijskih delov. Podobno, kakor je to že od nekdanj navada pri vojaštvu, je predvidena oprema in obremenitev vseh vozil z enotnimi službenimi predpisi.

Obenem pa je razlikovati kraje, ki dobe varnostno in pomožno službo od krajev brez teh organizacij. V krajih brez varnostne službe se mora gasilska služba sicer že v mirnem času prilagoditi zahtevam zaščite pred napadi iz zraka, vendar pa je računati z dejstvom, da v takih krajih tudi gasilske edinice ne morejo razpolagati s toliko močjo, da bi bile dorasle vsakršnim nezgodam v primerih napadov iz zraka. Domneva pa, da take slabotne naselbine, ki so navadno brez večjih policijskih enot, ne bi pomenjale za napadalca iz zraka nikakega cilja, ne drži. Pomislimo le na važnost sicer neobljudenih ali le redko naseljenih gozdov! Slišali smo tudi, da so skušali uničevati nasprotniku žetev z vžigalnimi bombami.

Zato pripravljajo v Nemčiji tudi premične motorizirane gasilske enote, ki naj pritečejo takim krajem na pomoč, ako nastopi potreba. Podobne gibljive edinice obstojajo tudi za varnostno in pomožno službo. Za gasilstvo pa prihaja v poštev še možnost, da se zavleče borba s požari v taki meri, da bi izčrpalo tudi sicer zadostno moštvo vse svoje moči in bi postala pomoč iz soseščine nujna in neobhodna.

Vodstvo gasilstva v njegovem domačem okraju, še bolj pa njegova zunanja uporaba zahteva delitev moštva po taktičnih edinicah. Vrednost teh edinic mora biti razvidna in enotno določena po številu ljudi, po opremi in po imenu. Označba »vod« ali »roj« danes ne predstavlja taktične, temveč le organizatorično in redovno edinico, ki ne pove

več ničesar. V primeru potrebe naj se pošiljajo v ogrožena zunanja območja take premične edinice, ki s svojim orodjem tudi odgovarjajo situaciji. Predpogoj pa je, da se razdeli tudi javno gasilstvo na podobne edinice, kakor so jih predpisali za industrijske gasilske čete. Morebitna razstrupljevalna služba zahteva seveda še oddelke za desintoksikacijo, ki se naj delijo na lahke in težke. Ako ni posebnih razstrupljevalnih oddelkov, potem je treba določiti, v koliko bi se mogle uporabljati za razkuževanje zastrupljenih krajev edinice z gasilskim orodjem.

Z ozirom na vlogo gasilstva v pasivni brambi se postavlja ponovno tudi vprašanje **preskrbe z vodo**. Voda bo vedno zavzemala odlično mesto med vsemi gasilnimi sredstvi, v času vojne pa bo tudi najvažnejši pripomoček za razstrupljanje. Že normalne razmere zahtevajo, da ima gasilstvo vodo pri rokah. V naših gasilskih tečajih so se dajala razna navodila glede preskrbe z vodo, posebno za podeželske kraje, kjer ni vodovoda: V Nemčiji morajo za vodo skrbeti občine, in sicer načrtno, tako da je mogoče po potrebi vodne zaloge združiti; zgolj za namene obrambe proti napadom iz zraka pa skrbi ministrstvo za zrakoplovstvo. Pri nas je preskrba z vodo ponekod še nezadostna in zahteva še mnogo truda, ako hočemo, da zadovoljuje potrebe mirnega časa. Priporočljivo je, da se ob napeljavi vodovodov v suhih pokrajinah naše države upoštevajo potrebe gasilstva že v prvih načrtih. Stalne naprave ob potokih za lahek dostop z motorkami zahtevajo tudi dovoljenje posestnikov, ki jih je treba pridobivati včasih šele s primerno propagando. Večje težave povzroča seveda pomanjkanje gmotnih sredstev.

Končno bodi omenjeno, da se mora vsak gasilec seznaniti z bojnimi strupi, z njih ugotavljanjem in uničevanjem. Vedeti mora, da so sorazmerno še najmanj nevarna napadalna sredstva napadov iz zraka, ne da bi jih podcenjeval, dasi vzbujajo med ljudmi še največ strahu. Krive so tega neupravičenega strahu včasih tudi napačne slike, ki jih prinašajo celo dobre poučne knjige o pasivni brambi. Tako je značilna slika o gasilski straži na podstrešju ob času napada iz zraka: Gologlav čuvaj ima plinsko masko na obrazu, brez čelade in brez vsakega drugega zaščitnega sredstva (Jovan Kalember, str. 184), kakor da se je bati edinole strupenih plinov.

Gasilska nabavljalna zadruga v Ljubljani, Tyrševa cesta 29

Vse gasilske potrebščine:

**cevi, obleke, opreme, orodje, zastave
dobite po ugodnih plačilnih pogojih**

Strokovnjaške nasvete Vam daje

Gasilska Nabavljalna zadruga

Službene vesti

Vesti starešinstva Gasilske zveze

Seja zvezinega starešinstva je bila 3. in 4. decembra 1938.

Vrhovni inspektor gasilske službe je poročal o poslovanju posebne komisije, ki je sestavila predpise za izdelovanje in prodajo motornih gasilskih brizgaln in gasilskih čelad. V zvezi s tem je bilo od 15. do 17. decembra sklican zvezin tehnični svet, da sestavljene predpise pregleda in izdela ter jih predloži zvezini upravi. (V komisiji je od slovenskih gasilcev sodeloval ing. Hrovatin in Kessler Alfonz podstarešina župe Maribor mesto. — V zvezinem tehničnem svetu je gasilski inspektor ing. Dolenc. — Zajedničin tehnični odsek je pregledal od komisije sestavljene tehnične predpise in dal inspektorju za sejo tehničnega sveta v Beogradu posebna pooblastila in navodila. — Opomba uredništva.) — Tehnični svet zveze se je tudi bavil z vadnikom posebno z ozirom na pripombe ministrstva vojske. (Ministrstvo vojske je na pr. predlagalo, naj bi se rojniki imenovali desetarji, poveljniki komandirji, župne starešine pa komandanti bataljonov. Glede na določbe zakona o organizaciji gasilstva so take spremembe nemogoče in bi bilo potrebno radi njih spremeniti zakon. — Opomba uredništva.)

Poklicna gasilska četa v Beogradu ne mara sodelovati z drugimi prostovoljnimi gasilskimi četami v tem mestu, nasprotno poskuša na razne načine ovirati delo prostovoljnega gasilstva. Tako se je zgodilo, da poveljnik poklicne gasilske čete pri velikem požaru v tovarni čevljev »Boston« sploh ni pustil nastopiti prostovoljne gas. čete Zemun matica, čeravno bi bilo potrebno, ker poklicna gas. četa ni zmagovala dela. — Zveza je sklenila, da bo posebno odposlanstvo posetilo gospoda ministra notranjih poslov in beograjskega župana ter zahtevalo preiskavo in bo tudi opozorila na škodljive posledice, ki bi nastale, če bi poklicno in prostovoljno gasilstvo ne delalo složno.

Potrjen je bil proračun gasilske zajednice za zetsko banovino (bivša Črna gora). Tudi proračuna zajednic donavske in vrbaske banovine, ki prej radi formalnih nedostatkov nista mogla biti potrjena, sta bila na tej seji odobrena.

V zadevi »odlikovanj«, ki jih je delil g. Bulc od p. g. č. v Mirni, je zveza dobila od gasilske župe Nachod na Češkem medajlo v obliki križa z napisom prostovoljne gasilske čete v Mirni in obešeno na trak v barvah naše državne tribarvnice, ki jo je imenovani gospod obesil na zastavo te župe. Enako »odlikovanje« je podelil gospod Bulc tudi starešini tiste češke župe. — S tem je dokazano, da je gospod Bulc neupravičeno delil odlikovanja in zapeljeval vedoma v zмотo celo inozemske gasilce in gasilske organizacije. V tej zadevi bo sedaj uveden postopek.

Glede članka, ki je bil objavljen v »Orožniškem vestniku« v zadevi »Preiskav o požigih iz koristoljubja« (ki ga je naš list v izvlečku ponatisnil — op. ur.) bo napravljena posebna preiskava. (O njej bomo poročali. Op. ured.)

GASILSKI KOLEDARČEK ZA L. 1939

Hitro ga naročite! Nekoliko komadov ga je še na razpolago!

Zveza dolguje gasilski zajednici za dravsko banovino večji znesek, ki ga ta sedaj zahteva. Poleg tega bi bilo potrebno rešiti vprašanje razstave, ki naj bi bila prihodnje leto o priliki gasilskega kongresa v Ljubljani; ta razstava naj bi bila stalna. — O obeh zadevah bo sklepala zvezina uprava na prihodnji seji.

Gasilska zajednica za dravsko banovino je predložila, naj se menjajo predpisi o odlikovanjih, da bi bilo mogoče za kongres prihodnje leto izdati posebno spominsko kolajno. — Tudi ta zadeva bo predložena zvezini upravi.

Glede ustanavljanja tovarniških (industrijskih) gasilskih čet po § 27. zakona o organizaciji gasilstva ni dovolj jasnosti. Zato bo pristojno ministrstvo dalo potrebna pojasnila.

Tudi glede oprostitve gasilcev od vojaške službe bodo izdana podrobna pojasnila in navodila deloma od pristojnega ministrstva, deloma od bankih uprav.

V zadevi odlikovanj zaslužnih gasilcev z državnimi odličji je bilo ministrstvu za telesno vzgojo predloženih več predlogov in predstavk, vendar brez uspeha. Posebna komisija starešinstva se bo za zadevo ponovno pobrigala in jo skušala urediti.

Starešinstvo je rešilo še več manj važnih zadev.

Vesti starešinstva Gasilske zajednice

Pasivna bramba, sodelovanje gasilstva. (Okrožnica gasilske zajednice št. 5608 od 26. 11. 1938.) — Gasilska zveza je s svojim razpisom od 23. nov. 1938. št. 3491 poslala vsem gasilskim zajednicam prepis razpisa ministrstva za telesno vzgojo naroda od 22. nov. 1938. Pov. O. br. 435, ki se glasi:

»Po obvestilu pristojnega ministrstva se vidi, da poedini organi, ki bi morali v smislu predpisov za delo pri obrambi države o priliki sovražnih napadov iz zraka brigati se za tako obrambo, zadenejo pri gasilskih organizacijah na velike težkoče, kakršne bi se ne smele pojavljati. — V smislu določil točke 4. § 59. zakona o organizaciji gasilstva odrejam:

Vse gasilske organizacije v državi morajo najtesneje sodelovati z vojaškimi in upravnimi oblastmi pri pripravah in vajah za obrambo pred napadi iz zraka v smislu določil §§ 1. in 5. zakona o organizaciji gasilstva kakor tudi v smislu odredb o splošnih navodilih za delo pri obrambi države za primer sovražnega napada iz zraka.«

Gasilska zveza je gornjo odredbo poslala vsem zajednicam z naročilom, da se objavi vsem podrejenid edinicam in ustanovam in da se objavi v službenih listih.

»Odlikovanje« od gospoda Bulca. Gasilska zveza je s svojim razpisom od 10. dec. 1938. št. 3508 obvestila našo zajednico o sledečem:

»Ker je gasilska zveza dobila od gasilske župe Nachod na Češkem en komad 'odlikovanja' z napisom 'Prostovoljno gasilno društvo Mirna' — medajlo v obliki križa, obešeno na državni tribarvnici — s čimer je dokazano, da je Bulc Franjo neupravičeno delil odlikovanja, je zvezino starešinstvo sklenilo sledeče:

1. da se odličje gasilski župi Nachod zamenja z zvezinim križem III. stopnje, obenem se pa enako odličje podeli starešini te župe Ryk Janu.

2. zahteva Bucla Franja, naj se objavi popravek v »Gasilcu«, se zavrne, ker je dokazano, da je delil nepravilna odličja z našo državno tribarvnico;

3. o tem se obvesti zajednica v Ljubljani, ki je na stvari zainteresirana.

S tem je (za zvezo, op. ured.) končan ta spor. Zvezino starešinstvo je obema gori navedenima naknadno podelilo odlikovanje v interesu ugleda gasilstva in tudi zato, ker je starešina Ryka Jan pomagal pribaviti vidne dokaze o krivdi Bulca Franca iz Mirne.« — (Gospod Bule in njegov pravni zastopnik sta torej le zastonj pošiljala popravke na naš članek »To ni prav!«. Sedaj je krivda gospoda Bulca tudi uradno dokazana. — Opomba uredništva.)

Tečajniki, vodstvo in predavatelji na gasilskem tehničnem tečaju v Ljubljani od 25. do 29. novembra 1938.

XVI. gasilski tehnični tečaj v Ljubljani je bil od 25. do 29. novembra t. l. in je bil to v Ljubljani 5. tečaj. — Pri končnih izpitih je odgovorilo 24 tečajnikov odlično, 16 dobro, en tečajnik pa nezadostno. Dva tečajnika imata pravljani izpit.

Prihodnje leto bo »Gasilec« objavljaj gasilsko strategijo in taktiko

Poleg tega bo vedno sproti v njem najti vsa navodila za gasilski kongres.
Vsak gasilec bi moral imeti »Gasilca«!

Vabilo

Redna skupščina Gasilske zajednice dravske banovine v Ljubljani je dne 10. aprila t. l. sklenila, da se vrši v letu 1939. gasilski kongres v Ljubljani. Z ozirom na to priredi zajednica sporazumno z Gasilsko zvezo kraljevine Jugoslavije v Beogradu gasilski kongres, ki bo združen z jugoslovanskim kongresom in z zborovanjem uprave Vseslovanske gasilske zveze. Kongres se vrši v dneh od 12. do 15. avgusta 1939. Kongres ne bo združil samo jugoslovanskega gasilstva, temveč tudi vseslovansko gasilstvo in zastopnike inozemskega gasilstva, in sicer Francije, Belgije, Češkoslovaške, Poljske, Nemčije itd. Na kongres bomo povabili gasilstvo iz 14 evropskih držav. Kongres se vrši tudi kot proslava 20 letnice ustanovitve bivše Jugoslovanske gasilske zveze v Ljubljani. S kongresom bo združena tudi obsežna gasilska razstava, kakor tudi žrebanje efektne loterije za gasilsko šolo v Ljubljani.

Pripravljalna dela za kongres so v teku. Odseki se bavijo že s podrobnim delom.

Tovariši gasilci! Vabimo vas vse iz cele Jugoslavije, da se v obilnem številu udeležite našega kongresa, da bomo mogli dostojno proslaviti spomin na ustanovitev Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana. Proslava ustanovitve Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana bo obenem povečanje ideologije gasilstva in pa tudi spominska proslava prvih pionirjev na tem polju. Ne sebe, proslavili bomo one, ki so bili; ustvarjali pa one, ki pridejo za nami. Sebe bomo le okrepili za nadaljnje z gledno gasilsko delo.

Tovariši! Kličemo Vas na gasilski kongres. Odzovite se strumno zvesti svojemu geslu vedno

»na pomoč!«

Tajnik:

Mežek Franc l. r.

Starešina:

Dr. Kodre Anton l. r.

Okrožnica

vsem tovariškim gasilskim župam in četam!

Za naš veliki gasilski kongres, ki bo v času od 13. do 15. avgusta 1939 v Ljubljani, hočemo iz dela prireditvenega odbora podati nekoliko podrobnosti. Zdi se nam namreč potrebno sproti obveščati tovariške župe in čete, da bodo točno vedele, kaj vse bo na kongresu in da se bodo mogli vsi tovariši gasilci nanj dobro pripraviti.

Program kongresa

Nedelja, 13. avgusta:

ob 9: Sv. maša pri Sv. Florijanu v Ljubljani za umrle gasilce.

10: Poklonitev mrtvim gasilcem na pokopališče pri Sv. Križu.

11: Otvoritev gasilske razstave. Na kolodvoru sprejemi.

od 14 do 18: Tekme na Stadionu.

ob 18: Slavnostna seja zajednice.

20: Družabni sestanek.

Ponedeljek, 14. avgusta :

do 9: Sprejemi na kolodvoru.

ob 9: II. jugoslovanski gasilski kongres.

1. Otvoritev.

2. Pozdravi zastopnikov oblasti, inozemskih delegacij in zajednic.

3. Referati.

a) Narodno delo gasilstva.

b) Moderno gasilstvo.

c) Vloga gasilstva pri pasivni obrambi.

č) Samarijanstvo.

d) Zaključek.

ob 11.30: Blagoslovitev temeljnega kamna za prvo gasilsko šolo v Ljubljani.

13: Kosilo.

15: Generalna vaja na Stadionu.

16: Občni zbor Vseslovenske gasilske zveze.

21: Slavnostna predstava v opernem gledališču, odnosno slična prireditev na Stadionu.

Torek, 15. avgusta :

ob 5: Budnica.

7: Zbirališče na Bleiweisovi cesti.

8.30: Sprevod in defile (Masarykova, Miklošičeva, defile na Kralja Petra trgu, Wolfova ulica, Kongresni trg).

10: Sv. maša na Kongresnem trgu s cerkvenim govorom.

10.45: Slavnostno zborovanje istotam.

13: Kosilo.

15: Nastop slovenskih in drugih jugoslovanskih ter po možnosti inozemskih gasilcev na Stadionu.

Sreda, 16. avgusta :

Žrebanje lorije.

Sprevod

dne 15. avgusta dopoldne bo pa predvidoma tale:

Državna zastava, voz s sv. Florijanom, konjenica, inozemski gasilci, Gasilska zveza, gasilstvo drugi banovin, osrednji odbor Gasilske zajednice dravske banovine, slovensko gasilstvo, razvoj gasilstva (razne skupine na vozovih), gasilsko orodje, samarijani, narodne noše itd.

Nastop na Stadionu

dne 15. avgusta 1939 bo predvidoma sledeči:

1. Proste vaje članov.

2. Orodne vaje (prikazovanje gasilskega orodja po historičnem razvoju.

3. Nastop gostov (inozemskih in ostalih jugoslovanskih gasilcev).

4. Nastop žup (vaje s sekiricami, vaje z maskami, vaje z orodjem i. t. d.).

5. Samarijanska alegorija.

6. Nastop naraščaja.

7. Rajalni pohod članstva.

Program je zelo obširen; zahteval bo ogromno dela, da bomo vse tako izpeljali po zasnovanem načrtu. Toda vse hočemo in bomo izpeljali, ker moramo prikazati naše gasilstvo v pravi luči njegove moči in delavnosti. Zato se je Gasilska zajednica odločila, da bo prirejala po župah in četah

razne tečaje,

da se bodo vršile priprave vzporedno pri župah in četah ob smotrnem delu, ki ga izvršuje pripravljalni odbor zajednice z mnogimi odseki. Gasilska zajednica bo nastavila

tri gasilske instruktorje,

ki bodo s 1. januarjem 1939 začeli prirejati tečaje po župah in četah, da se bodo mogli vsi tovariši gasilci za kongres, ki mora nadkriljevati vse dosedanje slične prireditve jugoslovanskega gasilstva, kar najbolj pripraviti.

Na našo okrožnico št. 4663 z dne 27. septembra t. l. še nismo prejeli dovolj prijav za razne nastope. Ponovno naprošamo vse tovariške čete, da takoj javijo svojim župam (in ne zajednici), koliko njihovih članov bo nastopilo pri prostih vajah in rajalnem pohodu na kongresnem nastopu. Sporočijo naj tudi, če imajo naraščaj in koliko naraščajnikov bi nastopilo pri prostih vajah. Enako naj prijavijo tudi članice za rajalni pohod.

Da moremo prirejati tečaje, moramo prej vedeti, katere čete bodo sodelovale. Zadeva je nujna in važna.

Kongres bo uspel le tedaj, če se bodo župni in četni funkcionarji zavedali svoje dolžnosti, če bo slehern tovariš gasilec disciplinirano izvršil svojo nalogo. Prav vsi moramo biti na svojih mestih: zajednica, župe, čete in članstvo, da nam pričakovani uspeh ne izostane. V slogi je moč; na to z gotovostjo računamo pri vseh svojih edinicah in slehernem tovarišu gasilcu zadnje gorske čete. V tem smislu vas ponovno pozivamo na delo za čim boljši uspeh našega kongresa in za napredek našega gasilstva. Visoko na drogu smo razvili našo zastavo za bodrilo k delu za naše geslo:

»na pomoč!«

Tajnik:

Mežek Franc l. r.

Starešina:

Dr. Kodre Anton l. r.

Samo 20- din stane vsako leto naš list

Lahko plačate tudi dvakrat po 10 din ali štirikrat po 5 din.

0 Božiču in Novem letu

je najlepša prilika za pridobivanje novih naročnikov. Pojdite k svojim tovarišem gasilcem in pridobite jih za naročnike!

Gasilstvo na bivšem Kranjskem

(Po »Naši moči« 1936/37
iz spominov A. Beleca
v št. Vidu nad Ljubljano)

Ustanovitelj gasilskega društva v Ljubljani je bil Franc Doberlet. Po pravici zasluži ta mož častni prilemek »oče kranjskega gasilstva«. Rodil se je v Ljubljani v Trnovem. Izučil se je mizarstva in je kot mizarški pomočnik veliko delal po raznih nemških velikih mestih. Ves čas pa se je tudi udeleževal v nemških gasilskih organizacijah ter si pridobil veliko gasilskega znanja in odlično spretnost.

Okrog leta 1870. se je vrnil v Ljubljano ter otvoril mizarstvo delavnico za moderno pohištvo. Lepa moderna dela, ki se jih je priučil na Nemškem, so kmalu zaslovela ter je dobival veliko naročil. Ustanovil je veliko zalogo za takratne čase izredno lepega pohištva. Tako si je pridobil kaj lepo premoženje.

Prosti čas pa je posvečal priljubljenemu gasilskemu delu. Bil je nadarjen in priden gasilski veščak ter je kmalu po povratku v domovino ustanovil »Prvo prostovoljno gasilno društvo za mesto Ljubljano«. To je bilo tudi prvo gasilsko društvo na Kranjskem. Pozneje je ustanovil še več društev na deželi. Ko se je gasilstvo že nekoliko razvilo, je povezal vsa gasilska društva v Gasilski zvezi, ki jo je ustanovil.

Doberlet je bil zelo priden, spreten in požrtvovalen gasilec. Kot majhen deček sem kaj rad hodil gledat ljubljanske gasilske vaje.

Za gasilski kongres 1939

Tovariši gasilci!

Današnja doba hiti tako neusmiljeno naprej, da ji že skoraj ne moremo več slediti. Zadostuje, da se samo nekaj časa nisi zanimal za tok življenja in že si zaostal, že so te pustili zadaj oni, ki budno zasledujejo dogodke vsakdanjega življenja. Z neverjetno naglico se razvija življenje med nami in okrog nas, vrvenje po vsem svetu in na vseh poljih človekovega udejstvovanja je dandanes tako, da zahteva od vsakega posameznika, od družbe in celih narodov mnogo več energije, vztrajnosti in borbenosti kakor nekdanj. Borba za obstanek je danes neprimerno večja kakor pred svetovno vojno; življenje zahteva od slehernega zemljana, da s podvojeno silo in s potrjeno hitrostjo sodeluje v krogu one večine, ki vodi ves svet, naše življenje in udejstvovanje.

Smo v času tekmovanja, v dobi rekordov. Vse tekmuje, kdo bo boljši, kdo močnejši. Športniki tekmujejo na športnem polju in skoraj vsak dan čitamo o novih svetovnih rekordih, ki so jih postavili v bajne višine. Narodi tekmujejo med seboj na gospodarskem polju, države v oboroževanju, posamezniki v svojih poklicih, ker hočejo prekašati svojega tovariša in si s tem izboljšati svoj položaj. Vse je ena sama tekma, ena sama velika borba z edinim ciljem: Naprej, navzgor!

Priznati moramo, da tako tekmovanje, ki se dogaja dandanes po svetu, večkrat ni več zdravo, toda ugrizniti morajo vsi v to kislo jabolko, če nočejo podleči. Tovariši gasilci, ali mislite, da vi ne tekmujete? O da, pa še kako, samo na to ne pomislite. Samo en primer: Veliko vas je gospodarjev, ki imate večja ali manjša posestva, živino itd. Ali ni cilj vsakega gospodarja, da dvigne svoje gospodarstvo, da ga razširi, da poveča stalež svoje živine? Ali ne tekmuješ s svojim sosedom, kdo bo imel več in lepše živine v hlevu, kdo bo več pridelal na polju? Ali ne daješ na svoje njive več gnojila samo zato, da bi več pridelal in jeseni več vnovčil? Radi bi poznali takega gospodarja, ki bi imel rajši manjše posestvo, slabše njive in manj živine. No, in če stremiš za boljšim, za večjim in dejansko deluješ na tem, je to potem že tekma, četudi podzavestna. Tako je bilo vedno, danes pa še prav posebno.

Kaj pa mi gasilci? Ali ne bi bilo prav, da stopimo v krog modernih in na visoki stopnji stoječih gasilskih organizacij na svetu? Mislimo, da ni

nikogar med nami, ki bi mu bilo ljubše slabo gasilstvo kakor dobro. In če imamo dobro gasilstvo, lahko obvarujemo velike škode vsakega posameznika, vso družbo in narod. Če pa hočemo dobro gasilstvo, ki bo odgovarjalo današnjim potrebam in zahtevam, moramo iti še za eno stopnjo naprej. Vpeljati moramo

tekme gasilskih čet in posameznikov,

da bomo na ta način dvignili pripravljenost za primer požara, da bomo dvignili hitrost in spretnost pri opravljanju gasilskega orodja in da bomo znali reševati premičnine in živa bitja tako, kakor današnja doba zahteva od nas. To je izredno važno za naše celotno gasilstvo, za našo varnost in imetje. Količeka pomena so te naše gasilske tekme, dragi tovariši, boste imeli kmalu priliko videti. Ne bo nobena »novotarija«, ki se je nekateri tako radi boje in se nikakor nočejo vživeti v kako samo na videz novo stvar. To tekmovanje ne bo nič drugega kakor to, da boste pokazali stvari, ki jih že dolgo vadite in ki bi jih morala vsaka četa obvladati. Pri tekmovanju, ki bo lepo zaokrožena celota vsega gasilskega udejstvovanja, bo šlo predvsem za hitrost, spretnost, izvežbanost in sposobnost vsakega posameznika in vse čete. Namen tega tekmovanja je samo ta, da dvignemo čete na višino, da bodo lahko uspešno nudile pomoč onemu, ki jo bo potreboval. Da bomo svoj cilj lažje dosegli, bomo nagradili najboljše čete in posameznike s primernimi darili.

Tovariši, na delo za tekme, ki bodo prihodnje leto v Ljubljani o priliki kongresa, kjer bomo morali pred domačini in inozemskimi gosti dokazati, da smo vredni našega lepega pozdrava: »Na pomoč!«

Tekmovalni red

Razdelitev tekem

1. Tekme rojev:

- Nastop gasilskega roja (alarm);
- trodelni napad;
- pospravljanje orodja;
- redovne vaje;
- metanje cevskih kolobarjev.

2. Tekme posameznikov:

- Tek na 400 m z zaprekami v popolni gasilski opremi;

Tako so me navdušile za lepo gasilsko delo, da sem l. 1888. ustanovil v St. Vidu nad Ljubljano prostovoljno gasilsko društvo. Glavni pouk za delo mi je dal Franc Doberlet. Često mi je navdušeno pripovedoval o dobro organiziranih gasilskih društvih na Nemškem. Vse to me je za gasilsko delo navdušilo, z veseljem sem se poprijel organiziranja gasilstva pri nas in ustanovil več gasilskih društev v ljubljanski okolici, pa tudi po oddaljenejših krajih.

V svojem 85. letu je Doberlet zelo opešal in težko zbolel. Večkrat sem ga v bolniški obiskal. Tudi na bolniški postelji je z veseljem in rad govoril o gasilstvu, me spraševal o novih gasilskih društvih ter mi dajal strokovne nauke, zlasti še, ker smo prav takrat ustanavljali »Kranjsko deželno gasilsko zvezo v Ljubljani«. Dal mi je dosti preskušeni nasvetov ter me bodril k delu v društvih in zvezji. Za vse sem mu še danes zelo hvaležen. Bolelo pa me je, ko mi je tožil, da se čuti zapuščenega, zapostavljenega. Nekateri sodelavci so mu zrastle čez glavo, kar ga je žalostilo. Tolažil sem ga, kazoč na krasne uspehe njegovoga dela, ki je oživilo toliko gasilskih društev, ki vsa streme za tem, da ohranjajo ljudsko premoženje. To naj mu bo v boleznih v tolažbo in zadoščenje, da je vse gasilsko delo uspeh njegovoga prizadevanja.

Blagi izkušeni mož, »oče kranjskega gasilstva«, je umrl 5. maja 1916. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb, ki je bil naravnost veličasten. Zla-

sti gasilstvo je bilo v pogrebnem sprevedu zelo častno zastopano.

Po končanem obhodu so se pričele velike gasilske vaje z raznim mehničnim orodjem in brizgalnami. Vršile so se na visokih palačah. Z veliko pozornostjo sem gledal in občudoval lepi mir, tihoto in veliko spretnost gasilcev. Vse se je vršilo v najlepšem soglasju, slišati je bilo le rog, ki je dajal znake, in poveljniške ukaze s piščalkami. Vse se je izvršilo v redu, brez najmanjše nezgode ali poškodbe.

Češke gasilske vaje so bile zame prava visoka šola gasilske spretnosti. Kar sem videl v Pragi, sem često razlagal našim gasilcem pri predavanjih. Neizbrisen vtis je napravilo name zlasti tiho poveljevanje ter skrbno in točno izpolnjevanje poveljniških ukazov. Res je, kdor se hoče česa naučiti, mora po sveti iti. To velja na splošno, velja prav tako tudi v gasilstvu.

Centrifugalna sesalka

V promet so prišle nove brizgalne na bencinski pogon. S temi motorikami so prva leta bile velike težave. Dogodilo se je tudi, da so ogenj prej pogasili, preden so spravili motoriko v pogon. Treba je bilo iskati tem pomanjkljivostim odpomoči.

Rad sem potoval po svetu, zlasti so me zanimala velika mesta. Povsod sem si ogledal tudi gasilsko organizacijo in zlasti gasilske naprave in orodje. Bil sem v Gorici, v Trstu, na Reki, v Padovi, Milanu, obiskal sem Zagreb, Budimpešto, Dunaj in Prago. Na Nemškem sem bil v

- b) plezanje po navadni lestvi z reševanjem ponesrečenca;
- c) plezanje po kljukasti lestvi in spuščanje po vrvi.

Opomba k tekmi posameznikov: Tek na 400 m se začne z visokega starta na povelje: »Na mesta!«, »Pozor!« in nato sledi strel, na kar šele stečejo tekmovalci.

Plezanje po lestvi prične na ista znamenja. Tekmovalci primejo z eno roko za klin in nasprotno nogo stavijo na spodnji klin. Na strel začnejo plezati in gledajo, da pridejo čim hitreje na vrh lestve in do ponesrečenca, ki bo na določenem prostoru. Ocenjuje se hitrost gor in dol in pravilno reševanje, odnosno prenos ponesrečenca (lutke). Čas se meri od strela in do trenutka, ko položi ponesrečenca na tla.

Enako pleza tekmovalec po kljukasti lestvi do trama in se od tu po vrvi spusti na tla.

3. Tekem se smejo udeležiti samo roji onih čet, ki so na dan 1. januarja 1939 že obstojale, odnosno oni posamezniki, ki so bili na dan 1. januarja 1939 člani one čete, za katero tekmujejo.

4. Gasilski roji morajo tekmuovati v vsej tvarini, ki je predpisana. Posamezni gasilci, ki tekmujejo v tekmi posameznikov, morajo pa tekmuovati v vseh treh panogah.

5. Tekmovalno orodje (brizgalne in cevi) preskrbi Gasilska zajednica.

6. V vseh točkah od 1. a) do d) morajo tekmuovati posamezni roji z 10 člani, ki jih med tekmo ne smejo zamenjati z drugimi.

7. Posamezne čete se lahko udeležijo tekmovanja tudi z več roji.

8. Tekem se morejo udeležiti samo roji onih čet, ki spadajo pod Gasilsko zajednico za dravsko banovino. Industrijske, zavodske in poklicne gasilske čete tekmujejo lahko le izven konkurence.

9. Ponovitve niso dovoljene, razen, če se poškvari orodje in tega ni zakrivil tekmovalec.

10. Roji, odnosno posamezniki morajo biti vsaj pol ure pred pričetkom tekme na tekmovalnem prostoru. Rojniki se morajo takoj zgledati pri vodstvu tekem. Kdor pride prepozno, ne bo pripuščen k tekmam.

11. Dostop na tekmovalni prostor ima samo vodstvo, roji in posamezniki, ki tekmujejo, sodniki in reditelji. Gledalci zasledujejo potek tekem ob strani, izven tekmovališča. Tekmovalci in roji, ki še niso tekmovali, ne smejo gledati tekem.

12. Število rojev, odnosno posameznikov, ki tekmujejo hkrati, določi vodstvo tekem.

13. Tekme se vršijo ob vsaki udeležbi rojev in posameznikov.

14. Tekme se vršijo dne 13. avgusta 1939 na Stadionu v Ljubljani od 14 do 17.30, ob vsakem vremenu.

15. Vsak roj in vsak posameznik, ki se hoče udeležiti tekem, mora poslati prijavo potom pristojne čete in župe Gasilski zajednici v Ljubljani najkasneje do 1. avgusta 1939.

16. V prijavnici morajo biti točno navedeni sledeči podatki vseh tekmovalcev v tekmi rojev, odnosno posameznikov: naziv čete priimek in ime tekmovalca, starost, dan vstopa v četo. Za točnost navedenih podatkov morata jamčiti četni predsednik in tajnik, ki podpišeta prijavnico. V prijavnici je treba tudi navesti, da tekmuje vsak tekmovalec na lastno odgovornost, da ne bo zahteval od zajednice v primeru nesreče nikake odškodnine, ker tekmuje na lastno odgovornost. Tekmovalci, ki so zavarovani proti nezgodam v gasilski službi, imajo seveda v primeru nesreče pravico zahtevati od zavarovalnice zavarovalnino. Za vsak tekmovalni roj mora biti posebna prijavnica, v kateri je vpisano vseh 10 članov roja. Vsak tekmovalec v tekmi posameznikov pa mora imeti svojo prijavnico.

17. Vrhovni vodja tekem je starešina Gasilske zajednice ali njegov namestnik, ki ga sam določi.

18. Sodniške zборе preskrbi zajednica.

19. Sodniki izvolijo izmed sebe predsednika. Zadnje seje pred tekmami, ki jo skliče predsednik, se morajo udeležiti vsi sodniki. Na tej seji se napravi sledeče:

a) Izvoli se tričlansko razsodišče, ki razsoja na tekmah sporne primere. Predsednik tega razsodišča je predsednik sodniškega zbora;

b) ponovno se predela tekmovalni red in objasni tekmovalna tvarina;

c) za posamezne panoge tekmoovanja se določijo tričlanske komisije. Vsaka komisija si izvoli svojega vrhovnega sodnika;

č) sodnikom se izroče potrebne tekmovalne listine, svinčniki, papir, merilna sredstva i. dr.

20. Sodniški zbor sklepa z nadpolovično večino in ga more sklicati predsednik k seji, kadar koli je potrebno. Po končanih tekmah je zaključna seja, na kateri se izračunajo skupni rezultati in se sklene, kar je še potrebno.

Münchenu, Kölnu, Düsseldorfu, Stuttgartu, Nürnbergu, Dresdenu, Leipzigu in Berlinu. Dalje sem obiskal Bruxelles, Zürich, Pariz in London. Ako hoče kdo do-dobra spoznati gasilstvo in vse moderne gasilske naprave, mora veliko potovati in se zanimatvi, kako ravnajo pri drugih deželah ob požarih.

V Münchenu sem se predstavil s dekretom kot odposlanec Kranjske deželne gasilske zveze. Načelnik me je prijazno pozdravil. V pisarni mi je razkazal vse uradovnanje, imenik gasilcev in njihov delovni red, razdelitev gasilcev in dodelitev posameznih del. Poklical je nato gasilce iz gasilske šrambe in jim naročil, naj mi razkažejo brizgalne in drugo orodje. Zahvalim se načelniku za prijaznost in uslužnost ter grem v šrambo. Tu mi vodja razkaže vse naprave, brizgalne in orodje. Ko sva si vse ogledala, da znak za alarm. Začuden sem gledal, kako so se vhodna vrata avtomatično odprla, dva konja pritečeta v šrambo in se postavita k vozu. Od stropa je visela konjska oprema. Ko se konja vstopita k ojesu, pade oprema lepo na konja, gasilec pripne opremo k vozu, zapne uzdo in vaveti, sede na voz in je v hipu na cesti. Na vozu je bilo vse orodje do najmanjšega lepo zloženo in urejeno, v knjižici pa je bilo popisano vse, kar je bilo na vozu. Ta vzorni red in priročnost mi nista šla iz glave. Pač nekaj posebnega za tisti čas. Veliko sem pridobil s tem obiskom.

V Leipzigu sem se prav tako zgledal s dekretom gasilske zveze pri načelniku. Tudi tu so

mi prijazno razkazali shrambo. Vse je bilo lepo urejeno. Za shrambo je bilo veliko dvorišče in tu velik tlakovan prostor z vodovodnimi razpršilniki za snaženje brizgaln, gasilskih voz in orodja. Ko se pripeljejo domov od požara, takoj vse osnažijo in operejo.

Vse te novosti, ki sem jih videl po svetu, sem po možnosti skušal uvesti tudi pri nas. Ne brez uspeha. Lep red in točnost je prvi pogoj dobre gasilske službe.

Važno je, da vsak gasilec pozna svojo društveno brizgalno. To se najlažje doseže pri domači »suhi« vaji. Brizgalna se razdere, brizgalni vodja pokaže, kako se posamezni deli zopet uredijo in sestavijo, da brizgalna deluje in v redu daje vodo. Gasilci zapovrstjo urejajo nato sestavne dele in jih zložijo, pri vsakem ugotovi brizgalni vodja, koliko časa je za to rabil. To se ponavlja toliko časa, da pridejo vsi na vrsto. Tu pa tam se je zgodilo, da se je priglasil kak deček, ki je opazoval vajo od strani, ter prosil naj še njemu puste urediti brizgalno. In neredko je tak užaljenež še hitreje izvršil potrebno delo kot gasilci. S tem se budi zanimanje za gasilstvo, gasilsko društvo si vzgaja naraščaj.

Vedno sem priporočal, da je potrebno veliko vaj. Vsak gasilec mora doobna poznati orodje, zlasti mora vedeti, kako se brizgalna sestavi in spravi v tek, kako je treba odpreti peteline in kdaj se morajo zapreti. Marsikdo se izgovarja, češ to mora vedeti brizgalni vodja, kar povsem zadošča. Da, ta mora biti v tej spretnosti posebej izvežban, mora pa

21. Vsak sodnik se mora ob prevzemu svojega posla zavezati, da bo tekmovalno stvarino dobro proučil, da se bo ravnal po tekmovalnem redu in da bo izvedbe rojev, odnosno posameznikov ocenjeval nepristransko, ne oziraje se na osebo ali roj, po svoji najboljši vesti in preudarnosti.

22. Tekme so javne. Zato se rezultat takoj objavi rojem, odnosno posameznikom, kakor hitro se je zabeležil v tekmovalni listini.

23. Pritožba proti presoji je dopustna, vendar jo je takoj vložiti. Pri tekmi rojev se sme pritožiti samo rojnik, ki ga vodi, nikdar pa posameznik. Rzsodišče jo mora vzeti takoj v pretres in izid objaviti prizadetemu roju. Če se pritožba zavrne kot neutemeljena, se odbije roju 5 točk, pri zavrnitvi druge neutemeljene pritožbe se odbije 10 točk. Roj, ki je prijavil tri neutemeljene pritožbe, se diskvalificira in izključi od nadaljnega tekmovalja. V tekmi posameznikov pod točko 2. se lahko pritoži posameznik. Odbije se pa za neutemeljene pritožbe: pri prvi 2, pri drugi 5 točk, pri tretji neutemeljeni pritožbi pa sledi izključitev od tekem.

24. Vsak sodnik ocenjuje izvedbe samo zase. Ocene (točke) vseh treh sodnikov se seštejejo in na ta način dobljena vsota se deli s številom 3, na kar dobimo končno oceno. Če nastane v oceni razlika več kot za en red med posameznimi sodniki, jo morajo odgovorno in pravično odpraviti. Če ne pride med njimi do soglasja, odloča končno veljavno vrhovni sodnik.

25. V tekmovalju rojev je dosegljivih tole število točk za ves roj:

a) nastop napadalnega roja	20 točk
b) trodelni napad	20 točk
c) pospravljanje orodja	20 točk
č) redovne vaje	20 točk
d) metanje cevnih kolobarjev	20 točk

Skupaj: 100 točk

26. Ocenjuje se pa vsaka panoga na tale način:

za »odlično« izvedbo	100 % točk, t. j. 20 točk
za »prav dobro« izvedbo	80 % točk, t. j. 16 točk
za »dobro« izvedbo	60 % točk, t. j. 12 točk
za »slabo« izvedbo	40 % točk, t. j. 8 točk
za »nezadostno« izvedbo	20 % točk, t. j. 4 t.

Sodniki se pa v primeru potrebe lahko poslužujejo vmesnih točk. Na primer: Roj čete N. napravi izvedbo boljše kot za red »prav dobro«, ven-

dar ne popolnoma za red »odlično«. Tedaj se ji prizna vmesni red 90 % točk, t. j. 18 točk.

27. Za končno oceno se dobljeno število točk (vsota točk iz vseh panog) pomnoži z 10. Na ta način je mogoče doseči roju maksimalno 1000 točk. Kazenske točke se morajo odbiti še pred množenjem z 10.

28. Ocena pri tekmi posameznikov v. (Tek na 400 m čez zapreke, plezanje po navadni lestvi in reševanje ponesrečenca, plezanje po kljukasti lestvi in spuščanje po vrvi.)

Pri tej tekmi je pa ocena taka-le: Prvak v vsaki skupini prejme vedno toliko točk, kolikor je tekmovalcev pri prvi panogi tekme, ko so začeli tekrovati. Vsak naslednji pa prejme po eno točko manj. Če sta dva z istim časom (uspehom), potem dobita oba isto število točk. Vsi rezultati se merijo z urami-štoparicami. Točke iz vseh treh panog se seštejejo. Na ta način dobimo končni vrstni red posameznikov po številu doseženih točk. Na primer: Na tekmo je prišlo 20 tekmovalcev posameznikov. Tekrovati začnejo v teku na 400 m čez zapreke. Tisti, ki je najhitreje pretekel progo (po merjenem času z uro-štoparico), je prvi v tej panogi in prejme zato 20 točk. Vsak naslednji pa prejme po eno točko manj, torej drugi 19, tretji 18 itd. Če imata dva ali več tekmovalcev enak čas, potem pridejo vsi na isto mesto, na primer na tretje, in prejme vsak izmed njih po 18 točk. Isti postopek je pri ostalih dveh panogah. Če kdo kako zapreko izpusti ali nepravilno rešuje ponesrečenca in ne pleza pravilno, se mu odšteje pri dotični panogi 10 % točk. Če napravi dvakrat tako napako, se mu odšteje 20 % točk pri dotični panogi; pri treh takšnih napakah se v dotični panogi diskvalificira. Ko so končane tekme, se točke za vsakega posameznika, ki jih je prejel v vseh treh panogah, seštejejo in tako dobljene vsote določajo vrstni red posameznikov po principu: kdor ima več točk skupaj, se uvrsti na boljše mesto.

29. Pri tekmi rojev se ocenjuje celota kot taka in je torej presojevati celotne izvedbe celokupnega roja. Hibe posameznikov seveda tudi vplivajo na oceno vsega roja. Pri tekmi posameznikov (točka 2. tekmovalnega reda) pa se ocenjujejo tekmovalci samo kot posamezniki.

30. V primerih, o katerih ta tekmovalni red ne govori, odloča pri tekmah samih vrhovni vodja tekem s člani razsodišča.

tudi vsak drug gasilec to znati za primer, da je treba hitro oditi na pogorišče, pa brizgalni vodja ne pride, ker ga ni doma, je bolan ali kar koli. Da se pa ohrani veselje do vaj, naj te ne bodo predolge, pač pa pogostne.

V svojih predavanjih sem vedno poudarjal, da je prvi pogoj gasilskega uspeha — red v orodni shrambi. V vsaki shrambi naj bo knjižica, v kateri se vpiše vse, kar spada k brizgalničnemu vozu. Kjer je vse v redu, lahko gasilci vsak hip brez skrbi odidejo k požaru in jim ni treba izgubljeni časa s pregledovanjem, iskanjem in negotovostjo. — Gasilci brez vaj in brez reda v shrambi — to je žalostna podoba in več škodujejo pravemu gasilstvu kot koristijo.

Ko sem kot zvezni načelnik često pregledoval gasilske shrambe, sem bil večkrat vesel lepega reda in snažnosti. Žalostno pa je bilo, ko sem v neki orodni shrambi našel v cilindru brizgalne — miške v gnezdu, ki je bilo že tudi precej staro znamenje, da gasilci vsaj pol leta niso pregledali brizgaln. Taki gasilci so morda dobri sempatja za parado, za delo in izvrševanje gasilskih dolžnosti niso rabni. Le gasilec, ki je vsak čas sposoben, da priskoči bližnjemu v pomoč v potrebi, vrši svoje plemenito delo in zasluži priznanje in podporo.

Ustanovitev kranjske deželne gasilske zveze

Ko se je gasilstvo primerno razvilo, smo prešli na ustanovitev deželne gasilske zveze. Poseben pripravljani odbor, ki je posloval pod mojim pred-

sedstvom, je pripravil vse potrebno zaradi pravi-til itd. Ustanovni občni zbor se je vršil 13. julija 1913 v deželnem dvorcu v Ljubljani. Udeležilo se ga je 85 delegatov, ki so zastopali 82 včlanjenih gasilskih društev z nekako 2100 rednimi člani.

Na tem občnem zboru sem bil soglasno izvoljen za predsednika zveze. Krepko je pozdravil zborovalce referent deželne-ge odbora dr. Pegan. Tajniško poročilo o delu pripravjalnega odbora je podal g. Marolt. Inicijativo za ustanovitev oficijelne deželne gasil-ske zveze je dal deželni odbor. Ustanovil se je pripravljajni odbor, v katerem so delali Belec, Ahlin in Lavtižar. Odbor je v štirih sejah pripravil vse potrebno za ta občni zbor. Deželni odbor je dovolil porabo prostorov v deželnem dvorcu, dalje rabo dežel-nega grba v društvenem pečatu, na tiskovinah in uniformi.

Namen nove zveze je bil samostojno ali skupno s poklicnimi oblast-mi in korporacijami ši-riti in pospeševati gasil-stvo na Kranjskem. Pa-ziti, da včlanjena dru-štva ustrezajo svojemu namenu v smislu pravil, po predpisih požarno-po-licijskega reda in drugih zakonov ter uredb.

Deželni odbornik g. dr. Pegan je razložil, zakaj je prišlo do ustanovitve zveze. Potrebo so nujno narekovale razmere, kajti ni vseeno, ali prirejajo gasilska društva veselice in plese, ali pa se vadi-jo za delo in namene, za katere so postavljena. V gasilstvo je deželni od-bor posegel, ker mu ta-ko velevala postava. Ni in ne more biti nam vse-eno, če pogore cele vasi in s tem nastane škoda

31. Ocene se vpisujejo v tekmovalno listo, ki se vodi v dvojniku. Po končani tekmi se kopija izroči tekmovalcu (roju, odnosno posamezniku).

32. N a g r a d e. Prvi trije roji, ki so si pri-borili pri tekmah največ točk, prejmejo:

prvi 100 m tlačnih cevi s spojkami in diplomo; drugi 60 m tlačnih cevi s spojkami in diplomo; tretji 30 m tlačnih cevi s spojkami in diplomo.

Prvi trije tekmovalci, ki so dosegli največ točk v tekmi posameznikov pod točko 2., pa prej-mejo diplomu in še posebno darilo.

Tekme gasilskih rojev

Tekmovalni roj sestavljajo: rojnik, njegov namestnik (podrojnik) in 8 gasilcev — skupaj 10 mož. Vsi morajo biti v predpisanih delovnih (zelenih) oblekah s predpisanimi čeladami. Pod-rojnik in 4 gasilci morajo biti opremljeni s ple-zalnim pasom, s karabinarjem in sekirico, ostali pa z navadnim delavnim pasom in sekirico.

Rojnik pripelje na poziv svoj roj pred sodni-ško komisijo, izroči prijavnico in da poročilo.

a) Nastop gasilskega roja (alarm)

Rojnik prejme številko 1, podrojnik šte-2, ostali na svoje številke izžrebajo. Nato odložijo vsi v »orodišču« čelado, pas in jopič (bluzo) ter od-idejo vsak na določeno mesto, ki bo zaznamovano z njegovo številko. Na alarmni znak sirene stečejo vsi v orodišče in se hitro oblečejo. Rojnik prejme tedaj sporočilo o kraju in kakovosti požara, opre-deli moštvo v brizgalničarje, dovajalce in napa-dalce ter da povelje »po orodje«. Na razpolago bo motorna brizgalna z vsemi potrebnimi pritiklinami (sesalne cevi, vrv, košara, orodje), dvokolni na-vijak s 150 m cevi (10 po 15 m), razdelilec, 4 ko-lobarji cevi, nekaj obvez za cevi, 2 ročnika, 10 mask, 3 vrvi za plezace in kljukasta lestev.

Komisija bo ocenila hitrost in pravilno izved-bo. Merila bo čas od alarma do trenutka, ko se postavi roj z vsem orodjem pred orodiščem in da rojnik znak za odhod.

b) Trodelni napad

Na tekmovalnem prostoru bo postavljena ena ali več kolib, ki bodo markirale hiše. Rdeča za-stavica na zgradbi pomeni, da je tam izbruhnil požar. Voda (potok ali bajer) bo označena z mo-drim platnom. Na dano znamenje odhiti rojnik z rojem v smeri požarišča. Brizgalničarji odhitijo z

brizgalno po najbližji poti do vode in postavijo tam brizgalno. Če je voda bližja kot požarišče, odhite tja tudi dovajalci z navijakom. Če je pa bližje do požarišča, odhitijo tja in se ustavijo na kraju, ki ga določi rojnik za izhodišče napada. Nato položijo cevi od brizgalne do izhodišča napada, odnosno v obratni smeri. Medtem položijo napadalci na izhodišču napada razdelilec, enega ali več določi rojnik, da tam počaka, ostali pa gredo z njim in podrojnikom na izvid. Če so v nevarnosti ljudje, jih takoj rešijo in napeljejo tudi cevovod od požarišča do razdelilca. Cevne kolobarje, ki jih rabijo za napravo tega cevovoda, nosijo s seboj. Ker so med tem dovajalci položili in uravnali tudi svoje cevi in jih priključili na brizgalno in razdelilec, da rojnik znamenje za vodo, čim mu podrojnik, ki je tik za napadalci z ročnikom, z znakom javi, da je vse pripravljeno. Napad se naziva zato trodelen, ker delajo brizgalničarji, dovajalci in napadalci ločeno, pač pa istočasno vsak svoje delo. Čim je gornje izvršeno, odhitijo odvišni brizgalničarji in dovajalci (razen strojnika in čuvarjev cevovoda) na izhodišče napada. Rojnik jim izroči preostale cevne kolobarje in jim ukaže položiti še drugi cevovod ter ga zvezati z razdelilcem. Postali so torej napadalci in delajo po istih načelih kot napadalci prvega cevovoda.

Pri tej panogi bo sodniška komisija ocenjevala navodila in povelja rojnika ter brzino in pravilno izvedbo vseh del. Rojnik mora dati svojemu moštvu kratka in jedrnata povelja, da ga pravilno razumejo in izvedejo ves napad pravilno po vseh pravih gasilske taktike. Ta del tekmovanja je končan v trenutku, ko da vodstvo tekem sneti rdečo zastavico. Podrobno razlago bomo priobčili v eni prihodnjih številka »Gasilca«.

c) Pospravljanje orodja

Ko odstranijo rdečo zastavico, da rojnik znak za ustavitev vode in pospravljanje orodja. Kljub temu, da bo vsa vaja brez vode, mora moštvo delati tako kot z vodo, n. pr. izliti vodo iz cevi, brizgalne itd. Vsaka enota pospravi svoje orodje, rojnik se prepriča, če niso kaj pozabili, in odpelje roj pred »orodišče«. Tu odložijo orodje in opremo in na povelje »Nastop« takoj nastopijo.

č) Redovne vaje

Rojnik odpelje svoj roj pred komisijo, ki ocenjuje redovne vaje, in poda poročilo. Nato poveljuje izvedbo vaj, in to po sledečem vrstnem redu

na narodnem premoženju. Stara gasilska zveza ni hotela priznati deželnemu odboru upravičenosti po kontroli gasilskih društev. Kdor nas ne upošteva, tega tudi mi nismo dolžni upoštevati. Gasilski odbor noče nobeni zvezi dajati ukazov, ako pa je gasilstvo podpira, mora in sme zahtevati toliko vpliva, da ve, za kaj se te podpore porabijo. Če bo zveza dobro in v pravi meri sodelovala, jo bo tudi deželni odbor podprl; kjer pa bi se pojavil nered, bo posegel vmes. Pri vsem pa bo obveljalo, da kdor nam ne zaupa, tudi našega zaupanja vreden ni, in ne more pričakovati od nas podpore. Tak naj tudi ne pristopi k zvezi.

Nato sem podal poročilo kot načelnik zveze in pripravljalega odbora. Povedal sem, da se je odbor predstavil očetu kranjskega gasilstva Doberletu. Le-ta je bil pozornosti vesel, vendar zaradi starosti in nedavne smrti svoje soproge ni mogel sprejeti nobene funkcije pri deželni gasilski zvezi. Izrazil pa je željo, da bi se gasilci udeležili njegovega pogreba.

Stavil sem nato predlog, da se da Doberletu častni naslov očeta kranjskih gasilcev, kar je bilo z navdušenjem sprejeto. Prav tako je bil sprejet predlog, da se dr. Pegan imenuje za častnega člana kranjske deželne gasilske zveze.

Po sprejetju pravil so se izvedle volitve, kjer sem bil izvoljen za prvega predsednika zveze, dodeljenih mi je bilo v načelstvo še devet članov. Članarina se je določila na 10 vinarjev za člana. Tajnik Lavtžar je sporočil, da bo zveza takoj pričela izdajati

svoje glasilo »Gasilski vestnik«, za leto 1914. pa bo izdala »Gasilski koledar«. Za člane se je določil nov krog po češko-poljskem vzorcu.

Načelstveni odbor je takoj pričel z delom. Vsi člani so se prav pridno udeleževali sej. Pa saj je bilo tudi potrebno. Mnogo gasilcev je v l. 1914. bilo poklicanih pod orožje. Odišle člane je bilo treba nadomestiti. V pomoč so morali priskočiti mladoletni fantje, ponekod tudi dekleta. Vso organizacijo je bilo treba tako rekoč znova izvesti.

Drugo delo je bilo posvečeno gasilskim domovom. Prihajale so prošnje za zidavo gasilskih shramb, načrti pa niso prav nič bili podobni za shrambe, ampak vse bolj skaženim stanovanjskim hišam ali vilam z nepotrebnimi stanovanji, dragim ostrešjem, nadzidki itd., kar vse podraži zidavo in vzdrževanje. Veliko smo se mučili s temi načrti in vedno bolj smo čutili, da je treba v tem vprašanju jasne in odločne rešitve. Končno sem predlagal, naj bo gasilska shramba preprosto zidano gasilsko poslopje, da se že na zunaj vidi, da to ni stanovanjska hiša, ampak shramba, gospodarsko poslopje. Shramba naj ima velik prostor z velikimi vhodnimi vrati, da se lahko postavi vanjo več voz, ki se morejo brez zadevanja potegniti na prosto, dalje mora biti prostor za brizgalne, leste in drugo gasilsko orodje. — Za zračenje shrambe zadostuje mala 15×25 cm velika zračna odprtina, ležeča, vanjo pa vzida zidar gostolično mrežo. Taki odprtini naj bosta v vsakem zidu po dve: ena pri tleh, druga pod stropom. Tako kroži skozi teh osem

v primernih presledkih (pri vsakem povelju je v oklepaju označena točka v »Vadniku za redovne vaje«):

1. Na mestu voljno (5).
2. Mirno (4).
3. Na desno ravnaj se (47).
4. Mirno (4).
5. Na dvojice poštej (40).
6. Na desno (18).
7. Roj naprej stopaj (51) cca 30 korakov.
8. Levo krilo naprej (70) zavoj za 90°.
9. Premo (70).
10. Na desno (65, 57).
11. Pozdrav na desno (34) pred komisijo.
12. Mirno (34).
13. Na levo krog (22).
14. Roj stoj (53).
15. Z leve v zastop naprej stopaj (60).
16. Na levo krog (22).
17. V dvostop zvrsti se (68).
18. Zvrsti se v levo pol na levo (61).
19. Mirno (61).
20. Levo krilo naprej, roj stopaj (70) za 90°.
21. Premo (70).
22. Roj stoj (53) pet korakov pred komisijo.
23. Na mestu voljno (5).

d) Metanje cevni kolobarjev

Vsak gasilec v roju razen rojnika in podrojnika nastopi z dvojnovidno, 15 m dolgo cevjo (kolobarjem). Podrojniki imajo namesto kolobarja ročnik. Na dano znamenje razvijejo vsak svojo cev v določeno smer in sklopijo cevovod, podrojniki pa natakne na konec cevi ročnik. Ocenjena bo hitrost izvedbe vaje od danega znamenja pa do trenutka, ko bo nataknen ročnik in pravilno polaganje cevovoda. Tudi o tej panogi bomo priobčili podrobnejšo razlago v eni prihodnjih števil »Gasilca«.

Tekme posameznikov

a) Tek na 400 m z zaprekami. — Tekmovalci se mora javiti komisiji v predpisani delovni obleki, s čelado, vrvjo, masko in pasom s karabinarjem in sekirico. Zapore na tekmovalni progi so takšne narave kot jih najdemo na požariščih. Pri teku bo moral tekmovalci preskočiti razne ovire (jarke, ograje itd.). Pri skokih preko ograj se lahko opre na ograjo tudi z rokama. Preplezati bo moral tudi

Gasilci! Naročite naš list. Pridobite druge, da ga naročijo!

plot. Ko preteče 300 m, bo moral nadeti masko in teči zadnjih 100 m z masko na obrazu. V tem delu teka se bo moral splaziti skozi sod in prekoračiti ozko brv.

b) Plezanje po lestvi in reševanje ponesrečenca. — Tudi pri tej panogi nastopi gasilec v popolni delovni obleki (z vso pod a) navedeno opremo razen maske. Splezati mora pravilno po lestvi, t. j. istočasno se prime z desno roko za klin (palec spodaj, ostali prsti zgoraj) in stopi z levo nogo na spodnji klin, nato stopi z desno nogo za en klin višje in istočasno prime višji klin z levo roko itd., da pride na vrh. V bližini bo ležala lutka (cca 60 kg težka), ki predstavlja ponesrečenca. Tekmovalec mora dvigniti ponesrečenca in ga kolikor mogoče previdno nesti po lestvi in ga spodaj položiti na tla.

c) Oprema in obleka kot pod b). Tekmovalec spleza po kljukasti lestvi na tram ter ga zajaha z nogami. Nato odvijje vrv, napravi okoli trama močno zanko in vrže vrv na tla. Vrv ovije nato trikrat okoli karabinarja, tako da je privezani konec zavit zgoraj, dol viseči konec pa spodaj, ter se s pomočjo te zavore spušča po vrvi na tla. (Opomba: Natančen opis zanke in pravilnega spuščanja bo objavljen v posebnem članku v eni prihodnjih števil »Gasilca«, odnosno v posebni brošuri.)

Proste vaje gasilcev za gasilski kongres leta 1939.

Najprej je določiti, kako bodo gasilci prišli v stadionsko areno, kako se bodo postavili in kako razvrstili za proste vaje. Nastop k prostim vajam in odhod sta čisto kratka in enostavna. V areni bo imel vsak gasilec, ki nastopa pri prostih vajah, na tleh svojo značko, na kateri mora stati od razstopa med vsem izvajanjem prostih vaj do sestopa naprej v štiristopne kolone.

Gasilci se formirajo na igrišču SK Ljubljane (nasproti Stadionu) v osem enako močnih štiristopnih kolon, če bo vsaj 900 nastopajočih. Če bo manj kot 900 nastopajočih, se formirajo v šest enako močnih štiristopnih kolon. Na čelu vsake kolone je poseben vodnik. Na dano znamenje vodnika vseh kolon odkorakajo na Stadion pri srednjih vhodih, in sicer samo pri stranskih dveh vhodih na sredi, dočim ostanejo srednja vrata zaprta.

**Kdor pridobi 10 novih naročnikov, dobiva
v letu 1939 list zastoj!**

odprtini zrak, da se obvaruje obleka, usnje in cevi plesnobe, železo rje, les trohnobe. Tudi barva ostane trajnejša. — Stolp za sušenje cevi naj se postavi zunaj shrambe, nikakor ne znotraj, ker postane vlažna vsa shramba in to zelo škoduje orodju.

Tako shrambo smo zidali v Št. Vidu l. 1908. Veljala je skupno s stolpom 4853 kron, v čemer je zaračunjana tudi vrednost tlake, kajti člani so navozili in nabrali mnogo kamenja in lesa.

V seji načelstva deželne gasilske zveze sem predlagal, naj se naprosi deželni stavbeni svet, da po osnutku, ki sem ga predložil, in kjer sem upošteval vse gori navedene zahteve, napravi načrte v treh velikostih. Kmalu so nam bili dostavljeni željeni trije načrti. Sporočili smo gasilskim društvom, da ako katero namerava zidati gasilski dom, more dobiti načrte pri nas. S tem smo si tudi zelo olajšali delo pri razdelitvi podpor. Res, da so nekatera društva vztrajala v svoji zahtevi, da hočejo imeti v shrambi tudi stanovanje za hišnika, naše rešitve pa so se dosledno glasile tako, da lahko prizidajo stanovanje odzunaj, shramba pa naj ostane takšna, kakor je začrtana. Le gasilske shrambe z nepotrebnimi stanovanji, z ostrešnimi nastavki in strešnimi okni smo odločno prepovedali. Podpore smo dovoljevali le za stavbe, grajene po naših načrtih. Kjer so pa dejanski hoteli graditi stanovanjsko hišo in so pridodali gasilsko shrambo le radi podpore, smo podporo odklonili. To ne radi kakšnega ozkosrčnega gledanja na stvar, ampak iz prepričanja, ki

je temeljilo na skušnjah, da je naša rešitev edino pravilna v dobrobit gasilske organizacije.

Slovenska beseda

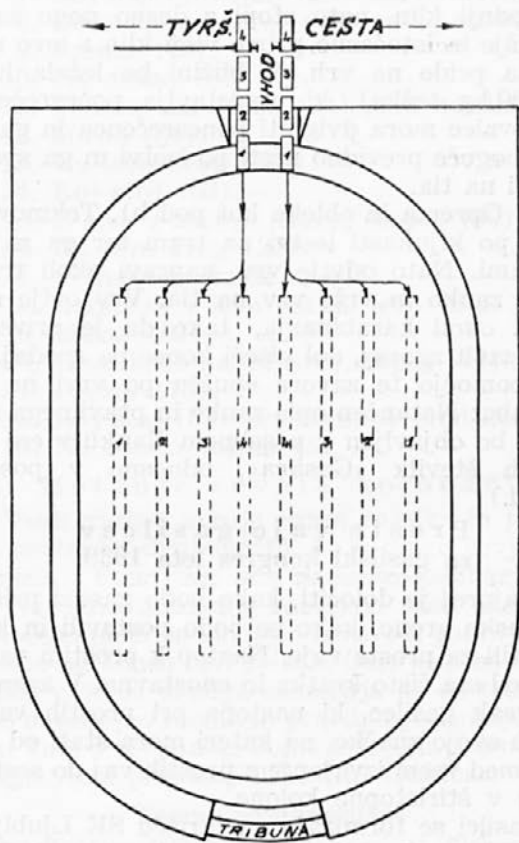
(Po »Naši moči« 1936)

Morda bo kdo rekel, ko bo videl naslov: ta človek se pa suče kar naprej okrog ene in iste reči s svojim pisanjem. Slovenska beseda, nato slovenska zemlja, pa zopet slovenska beseda... Saj je res in bi imel lahko prav! Ampak če bi pisal samo o tem leto in dan, pa bi še vedno kaj ostalo, kar bi bilo treba slovenskim ljudem na vsa usta povedati.

Oni dan sem se vozil z vlakom po slovenski zemlji. Bral sem časopis in se nisem brigal niti za sopotnike in ne za stvari okrog sebe. Kar se oglasi potnik, rekoč svojemu sosedu: »Poglejte, v kolikih jezikih je na oni-le tablici napisano! Ali po slovensko ne vidim nič napisano!« Besede so se mi tako zaletele v uho, da sem pustil branje in začel ogledovati napise po oddelku. Tablice so bile lepe, emajlirane in očitno ne zelo stare. Na njih je bilo napisano najprej po arbohrvaško v cirilici, nato isto v latinici, potem pa francosko, nato pa nemško in na koncu po laško. Ti ljuba slovensčina, kje si pa ti? In sem razmišljal: saj vendar nismo na mednarodnem ozemlju. Na najlepšem kosu jugoslovanske domovine smo, ki se mu pravi Slovenija. Vagon vozi stalno samo po slovenski deželi in ne po Nemčiji, ne po Italiji, še manj po Franciji. Čemu vsi ti napisi? Pa mi je prišlo na misel: tujski promet! V našo deželo hodijo tujci, pa so menda zastran njih vse te

Torej pri vsakih stranskih vratih na sredi po ena štiristopna kolona. Ko sta dospeli prvi dve koloni v areno, zavije leva v levo, desna v desno do določenega kraja in tam zavijeta na kot in korakata naravnost v smeri glavne tribune do srede igrišča. Tu korakata na mestu, da jih dohite ostale kolone. Naslednji dve napravita isto, prav tako tretja in

Sl. 1 (Prihod)

četrti kolona. Ko so na ta način dospele vse kolone do srede igrišča (torej, da so na isti višini proti glavni tribuni do določenega mesta. Ko so dospele vse vrste na določeno mesto, morajo vsi vodniki kolon hitro nazaj, da pregledajo svoje vzporedne), da vrhovni vodja na načelniški tribuni znamenje in vseh osem kolon se pomika vzporedno kolone, če so posamezni štiristopi vzeli pravilno razdaljo na globino za proste vaje. Pri tem kora-

kajo vsi bodisi na mestu, bodisi da se premikajo na svoja mesta. Opozarjajo pa se posamezni kolonisti, da poučijo svoje vrste, da morajo štiristopi takoj, ko začnejo vse kolone korakati od srede igrišča (vzporedno) proti tribuni, jemati razdaljo 2 m na globino, da bodo potem, ko dosepejo prvi štiristopi na določena mesta, hitro na svojih prostorih. Pri tem se opozarja, da morajo biti vsi štirje možje v enem štiristopu strnjeni. Če bo pa manj kot 900 nastopajočih, tedaj velja vse, kar smo spredaj navedli, edino stranski koloni (na skrajni levici in desnici) odpadeta. Če bo vsaj 900 nastopajočih, bomo dobili 32 terostope; če jih bo manj, dobimo 24 stope (glej sliko 1).

Ko so vsi strnjeni štiristopi na svojih mestih, poveljuje vrhovni vodja na načelniški tribuni:

»Zbor stoj!« — na kar vsi obstanejo.

Vrhovni vodnik na načelniški tribuni pozdravi vse nastopajoče z besedami: »Tovariši, „Na pomoč!“«, na kar vsi glasno odgovorijo: »Na pomoč!« Nato sledi povelje: »Od srede štiristopov na levo in desno odročite!«, na kar se vsak štiristop razmakne od srede na levo in desno, da pride vsak gasilec na svojo značko na tleh. Ko je vse v redu, sledi povelje: »Priročite!«, na kar vsi priroče z močnim ploskom rok ob stegna.

Godba zaigra in nato se začneta izvajati ti-le dve vaji:

I. vaja

Takt štiričetrtinski, tempo zmeren, gasilci stoje na značkah v razdalji 2 m.

- I. 1. Nizki počep, predročiti, dlani not;
2. vzravnavo do petne stoje, priročiti;
3. nizki počep, predročiti, dlani not;
4. vzravnavo do petne stoje, priročiti.

- II. 1. Odročiti, dlani dol;
2. zasuk telesa za 90° v levo (noge na mestu!), roke obdrži;
3. zasuk telesa za 180° v desno (noge na mestu!), roke obdrži;
4. z zasukom telesa za 180° v levo polobrat na peti leve noge in prstih desne noge do zanožne stoje z desno, roke obdrži.

- III. 1. Prinožiti desno nogo k levi, vzročiti po najkrajši poti, dlani not;
2. odročiti (po najkrajši poti), dlani dol;
3. vzročiti (po najkrajši poti), dlani not;
4. odročiti (po najkrajši poti), dlani dol.

jezike stlačili na tablice. Naj bo, četudi v skromno človeško pamet noče iti, čemu je za te tujce, ki se najbrž precej vozijo po svetu, treba na naših vagonih v njihovem jeziku pripovedovati, da se po tleh ne sme pljuvati in da se za zavoro sme potegniti samo v sili! Pa naj bo! To bi nazadnje še šlo v glavo, nikakor pa noče iti, da poleg vseh teh jezikov ni mesta za slovenski jezik.

Odložil sem časnik in grebel z mislimi naprej. Vedno bolj mi je bilo hudo. Od slovenskega kneta terjajo davke v jeziku, ki je slovenščini sicer zelo soroden, ali slovenski ni in ga kmečki človek ne razume. Na postajah v slovenski zemlji dobiš v roke tiskovine, kjer ni duha ne sluha o slovenskem jeziku; na poštah po večini ne poznajo slovenskih tiskovin, čeprav so natisnjene v Ljubljani. Nekatere podružnice raznih bančnih zavodov ne smatrajo za potrebno, da bi na slovenski zemlji imele razne obrazce natisnjene v slovenščini, čeprav jim je slovenskih žuljev denar zelo ljub. Kdo bi te žalostne stvari še našteval! Saj jih je povsod vse polno.

Mi bo kdo zabrusil: Separatist si! Nisem! Imamo oporoko pokojnega velikega kralja Aleksandra, ki ni bil separatist: »Samo dober Slovenec more biti dober Jugoslovan!« Imamo ustavo, kjer je med uradnimi jeziki tudi slovenščina. Vprašam vas vse: Ali je dober Slovenec, kdor dopušča, da se njegov materin jezik neusmiljeno zapostavlja? Ali je to v duhu ustave? Stanje, kakor ga imamo v slovenski zemlji sedaj,

bije naravnost v obraz volji Kralja-mučenika in njegovi ustavi? Kdor vedoma uči in dela drugače, je nasprotnik velike, svobodne aleksandrovške Jugoslavije.

Če je temu tako, zakaj se po naših vagonih šopirijo vsi mogoči jeziki, samo slovenskega ni? Zakaj po uradih obrazci in tiskovine brez slovenščine? In tako dalje! Zakaj tako!? Zato, ker vse kaže, da smo Slovenci s tem zadovoljni. V resnici pa nismo in se jezimo. Toda povejte, koliko imamo shodov, zborovanj in taborov, na katerih ne bi gladko pozabili na to osnovno in za Slovence bistveno zahtevo? Tam, kjer odločajo, kako se bodo natisnile te in te tiskovine, tablice, napisi, niso tako nespametni, da bi rinili nanje še slovenski jezik. Čemu? Saj je vse v redu tudi brez njega. Če bi pa z vsakega slovenskega zborovanja prišla na merodajno mesto odločna zahteva toliko in toliko stotin in tisočev zavednih Slovencev, da hočejo biti tudi — in zlasti — glede jezika enakopravni, do česar imajo sveto pravico, potem bi bilo kmalu drugače. Pa ne samo v jezikovnem vprašanju, tudi v drugih. S šlevami ravna kakor kdo hoče, s samozavestnim narodom pa prej ali slej, kakor ta narod hoče.

ZA SPOMIN

Žitnik Alojzij

Pred kratkim ustanovljena prostovoljna gasilska četa Tihoboj pri Sv. Križu, župa Litija, je izgubila svojega zvestega in pridnega člana žitnika Alojza. Bil je vnet gasilec in še na smrtni postelji je stalno spraševal o napredku

- IV. 1. Čelni krogi dol in not do odročanja, dlani dol;
2. čelni krogi dol in not do odročanja, dlani dol;
3. priročiti s ploskom;
4. drža.

Vaja se izvaja štirikrat.

II. vaja

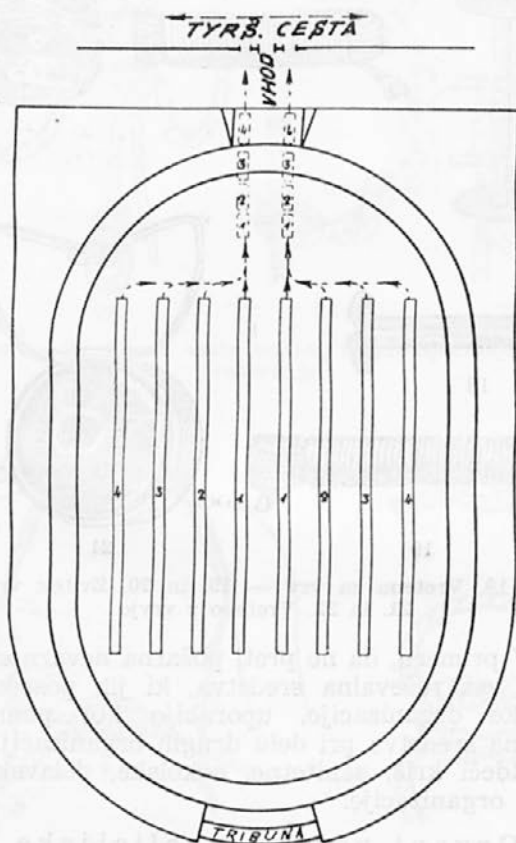
- I. 1. Zanožna stoja z desno, predročiti, dlani not;
2. celi obrat v desno na prstih obeh nog do prednožne stoje z desno; vzročiti z levico po najkrajši poti, z desnico skozi priročanje;
3. s prinoženjem desne nizki počep z oporo rok ob strani nog (roke gredo skozi odročanje dol);
4. odsun z nogami v ležno oporo za rokami.
- II. 1. Skleca v ležni opori (t. j. ležna opora s skrčenimi rokami);
2. stegniti roki (t. j. ležna opora s stegnenjenimi rokami);
3. s sonožnim odzivom nizki počep med rokami (roke še vedno na istem mestu);
4. vzklon, vzravnavo do petne stoje, skozi predročanje vzročiti, dlani not.
- III. 1. Izpad z desno v desno, odročiti, dlani dol;
2. odgib (prenos) do izpada z levo v levo (noge na mestu!), roke obdrži;
3. odgib (prenos) do izpada z desno v desno (noge na mestu!), roke obdrži;
4. z odzivom in prinoženjem desne noge petna stoja, vzročiti po najkrajši poti, dlani not.
- IV. 1. Skozi odročanje priročiti na not, da se roki s podlahti prekrížata, desnica zgoraj;
2. vzpon skozi odročanje visoko odročanje, dlani dol;
3. petna stoja, priročiti s ploskom;
4. drža.

Vaja se izvaja štirikrat.

Naročniki! Plačajte naročnino!
Gasilec je naša učna knjiga. Naročimo jo,
berimo in učimo se!

Ko so proste vaje končane, poveljuje vrhovni vodnik: »V štiristopne kolone sestopite!«, na kar vsi seskočijo v prvotne štiristope. Nato sledi povelje: »Na levo krog!«, na kar napravijo vsi celi obrat v levo, da gledajo proti izhodu (vhodu) ob Tyrševi cesti. Nato stečejo vsi kolonisti naprej pred svoje kolone. Vrhovni vodnik poveljuje: »Zgo-

Sl. 2 (Odhod)

stite navspred kolone — stopaj!«, na kar se strnejo vsi štiristopi naprej, edino prvi štiristopi v vseh kolonah korakajo na mestu.

Odhod (glej sliko 2) se pa izvrši takole: Najprej odkorakata srednji dve koloni, in sicer desna pri desnem, leva pri levem srednjem izhodu (vhodu) ob Tyrševi cesti. Nato se priključita sosednji dve koloni in tako dalje, da odidejo vse kolone.

čete. Veselil se je ozdravljenja in dela v gasilski četi do poslednjih trenutkov življenja. Bog mu je drugače odločil in ga je poklical k sebi šele devetnajst let starega.

Ravnikar Janez

Prostovoljno gasilsko četo Komenda je po dolgi mučni bolezni 19. novembra za vedno zapustil njen nadsvet ljubljene in požrtvovalni tovariš Ravnikar Janez, lončar v Podborštu, rojen

4. maja 1901., poročen, oče petih neposkrbljenih otrok. Sirote so izgubile svojega skrbnega, ljubljenega očeta ravno v času, ko so se začeli zavedati, kaj so otrokom dobri starši. V četo je vstopil leta 1926. in je bil vedno med prvimi in v vsem jako vesten; od 5. maja 1933. do zadnjega je bil skrben četni blagajnik. Bil je odlikovan z bronasto kolajno za dolgoletno službovanje.

Pokojni je bil spoštovan in priljubljen. Bil je odbornik Obrtne zadruge v Kamniku in blagajnik Obrtnega društva v Komendi. Bog daj njegovi duši večni mir — mi pa ga ohranimo kot vzor-gasilca v častnem spominu!

Pomembni spominski dnevi

1. dec. 1865. je bil rojen v Ljubljani pesnik in prevajalec **Franc Gestrin**; umrl je že 15. avgusta 1893. Prezgodnja smrt mu ni dovolila, da bi dozorel in napisal to, kar so od njega pričakovali. Njegove pesmi kažejo svetobolno razpoloženje in melanholijo, na drugi strani pa drzno željo po uživanju.

2. dec. 1916. je umrl v Ljubljani literarni zgozdinar, urednik in šolnik **Franc Levec**; rojen je bil 4. julija 1846. na Ježici pri Ljubljani. Slednjic je bil deželni šolski nadzornik. Bil je zelo delaven in mnogo je pisal, zlasti o aktualnih literarnih vprašanjih. — »Ljubljanski zvon« je dvignil na lepo višino in je zbral okoli njega cvet slovenskih pisateljev in kritikov. Reorganiziral in poživil je »Slovensko Matico«, izdal je »Pravopis«, pisal je zgodovinske razprave itd.

3. dec. 1850. je bil rojen v Moravčah pisatelj in gimnazijski ravnatelj **Fran Detela**.

8. dec. 1930. je umrl v Rabelju pri Ptujju vinarski strokovnjak **Fr. Matjašič**; rojen je bil 3. okt. 1864. Bil je vinarski nadzornik za vso Štajersko pri namestništvu v Gradcu, po prevratu pa višji vinarski nadzornik za vso Slovenijo. Matjašič je bil mož širokega strokovnega in praktičnega znanja, ki je slovenskemu ljudstvu pri obnavljanju vinogradov, uničenih od trne uši, ogromno koristil.

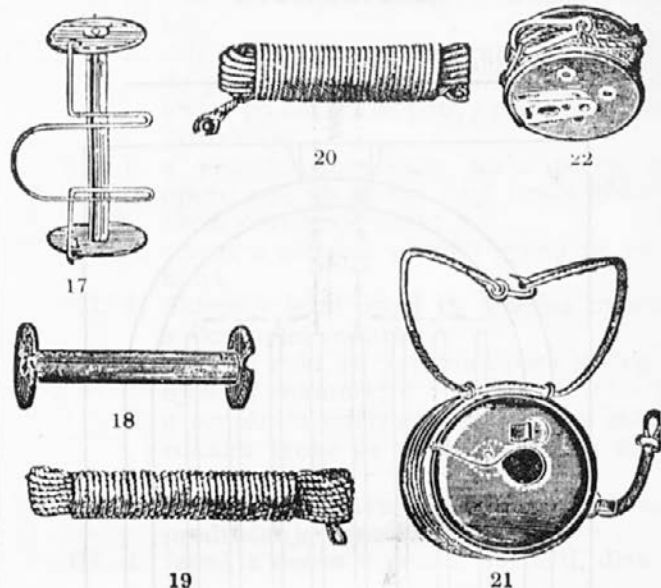
9. dec. 1860. je bil rojen v Ljubljani pravnik in organizator tujskega prometa **dr. Valentin Krisper**. Od l. 1890. dalje je čmel v Ljubljani lastno odvetniško pisar-

Navodilo za preprečenje in gašenje požara

(Nadaljevanje)

V vojnem času bodo morale gasilske organizacije reševati in nuditi prvo pomoč vsem ponesrečencem pri sovražnih napadih iz zraka.

Reševanje in prvo pomoč ponesrečencem nudijo gasilci na onem okolišu, kjer so tudi zaposleni pri gašenju požarov.

17. in 18. Vreteno za vrv — 19. in 20. Zvitek vrvi — 21. in 22. Vreteno z vrvjo

V primeru, da ne preti požarna nevarnost, se lahko vsa reševalna sredstva, ki jih posedujejo gasilske organizacije, uporabijo kot pomožna humana sredstva pri delu drugih organizacij, kot so: Rdeči križ, sanitetne, sokolske, delavske in druge organizacije.

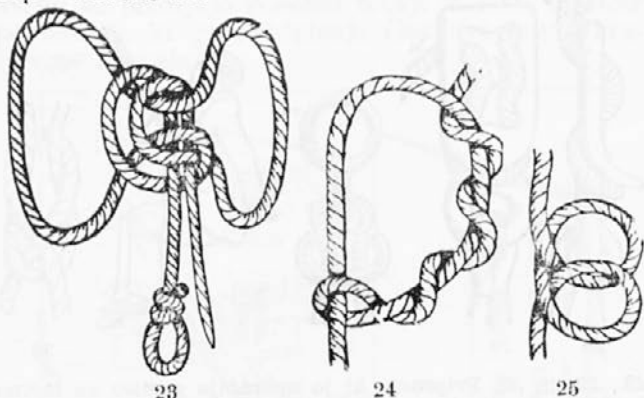
f) Organi požarno-policijske in gasilske službe

Organi požarno-policijske in gasilske službe so predvideni v zakonu o požarni policiji, odnosno v zakonu o organizaciji gasilstva. Pristojnost, pravice in dolžnosti teh organov so določene v zgoraj navedenih zakonih kakor tudi v pravilih gasilske službe.

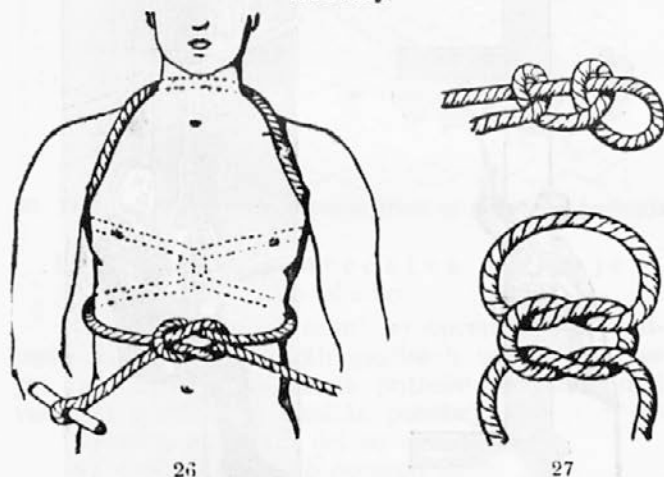
Zakon o požarni policiji še ni bil izdan, pač pa ga izdelujejo, dočim je zakon o organizaciji gasilstva izšel že 15. julija 1933. in ga vse gasilske organizacije dobro poznajo.

g) Gasilsko moštvo

V zakonu o organizaciji gasilstva kraljevine Jugoslavije je iz razloga, da bi se čim smotrnejše preprečilo in gasilo požare, določen osrednji organ, ki nosi naziv: Gasilska zveza kraljevine Jugoslavije (Vatrogasni savez Kraljevine Jugoslavije), ki upravlja gasilsko službo v vsej državi. Krajevni organi zveze so:

23., 24. in 25. Razne vrste vozlov, ki jih uporabljamo za reševanje

26. in 27. Razne vrste vozlov, ki jih uporabljamo za reševanje

a) Gasilske čete kot osnovne edinice, ki so sposobne za samostojno borbo s požarom. — Gasilske čete so lahko prostovoljne, industrijske ali zavodske, poklicne in obvezne.

b) Gasilske župe, ki združujejo vse gasilske čete enega administrativnega okraja (sreza) v celoto.

no. Bil je med ustanovitelji Zveze za pospeševanje tujskega prometa na Kranjskem in njen odbornik dolgo vrsto let. Po vojni se je trudil za olepšavo Ljubljane in je iz svojih sredstev omogočil postavitev Miklošičevega spomenika. Število člankov in brošur, ki jih je napisal za povzdigo tujskega prometa v Sloveniji, je ogromno.

10. dec. 1886. je umrl v Ljubljani zgodovinar **Av gust Dimitz**; rojen je bil 16. avg. 1827. v Ljubljani, kjer je postal leta 1884. predstojnik finančnega ravnateljstva. Napisal je lepo število zgodovinskih člankov v razne revije in časopise, največje njegovo delo je pa (v nemščini): Zgodovina Kranjske od najstarejših časov do leta 1813, v 12 snopičih. Pri opisu zadnjih dob je uporabljal tudi kranjski deželni arhiv. Posebno obširno govori o kmečkih uporih, o turških bojih, o reformaciji in o početkih slovenske književnosti.

11. dec. 1918. je umrl v Ljubljani pisatelj **Ivan Cankar**; rojen je bil dne 10. maja 1876. na Vrhniku.

13. dec. 1777. je bil rojen v Dogošah pri Mariboru slavist **Ivan Narat**. L. 1804. je postal katehet na mariborski gimnaziji, 2. avg. 1806. je po nesrečnem naključju utonil v Dravi. Zelo se je brigal za »organizacijo našega jezika« in je mislil na sestavo slovenskega slovarja.

14. dec. 1920. je umrl v Zagrebu škof in slovenski kulturni filozof **dr. Anton Mahnič**; rojen je bil 14. julija 1850. v Kodilju na Goriškem. L. 1896. je bil imenovan za škofa v Krku. Znani so

njegovi »Dvanajsteri večeri«, ki jih je napisal l. 1884. v »Slovenec«, še bolj pa njegov l. 1888. ustanovljeni »Rimski katoliški«, kjer je obravnaval v prvi vrsti kulturno in politično življenje na Slovenskem. Velike zasluge ima za sklicanje slov. kat. shoda l. 1892. in za ustanovitev slov. kat. akad. društva »Danica«.

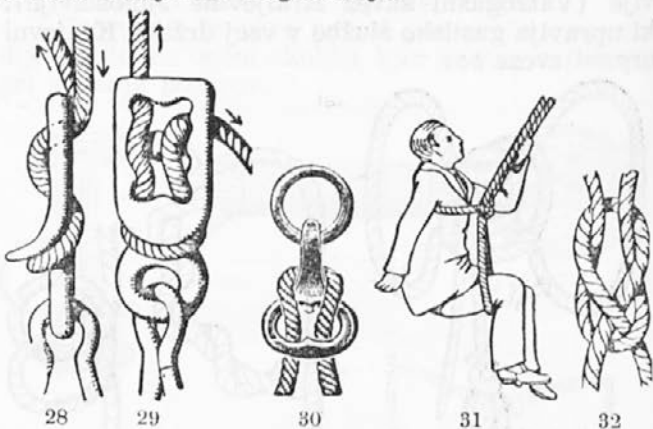
16. dec. 1918. je umrl v Ljubljani dr. Evgen Lampe; rojen je bil dne 13. nov. 1874. v Metliki. Zelo veliko je pisal o politiki, literaturi in kulturi, bil je kranjski dež. poslanec in odbornik, zasnovatelj elektrarne na Završnici, pobudnik nešteti socialnih in kulturnih del itd. itd. Bil je izredno energičen in neverjetno inteligenten. — Njegova osnovna politično-gospodarska smer je bila za Slovence zdrava. V zunanji politiki je precejnjeval moč združene Nemčije in Avstro-Ogrske.

19. dec. 1920. je umrl v Ljubljani Viktor Bežek, pedagog, jezikoslovec, urednik in kritik; rojen je bil 10. julija 1860. v Postojni. Spisal je več jezikoslovnih spisov, zanimal se je za literarno kritiko in kulturno zgodovino in je bil nekaj časa tudi urednik »Ljubljanskega Zvona«.

21. dec. 1844. je umrl štajerski narodni buditelj, pisatelj in zgodovinar Anton Kremlj; rojen je bil 29. jan. 1790. Slednjič je bil župnik v Mali Nedelji. Bil je tako navdušen narodnjak, da je prišel v spore s predstojniki in s sodiščem. Bil je prepričan, da se more prosvetno delo vršiti le v slovenskem jeziku. Pisal je najrazličnejše pesmi, prevajal je šolske knjige, zlasti mno-

c) Gasilske zajednice, ki združujejo vse gasilske župe ene banovine v celoto.

Delokrog Gasilske zveze in njenih krajevnih organov je določen z zakonom o organizaciji gasilstva kraljevine Jugoslavije.

28., 29. in 30. Priprava, ki jo uporablja gasilec za lastno spuščanje po vrvi — 31. in 32. Razine vrste vozlov, ki jih uporabljamo za reševanje

33

34

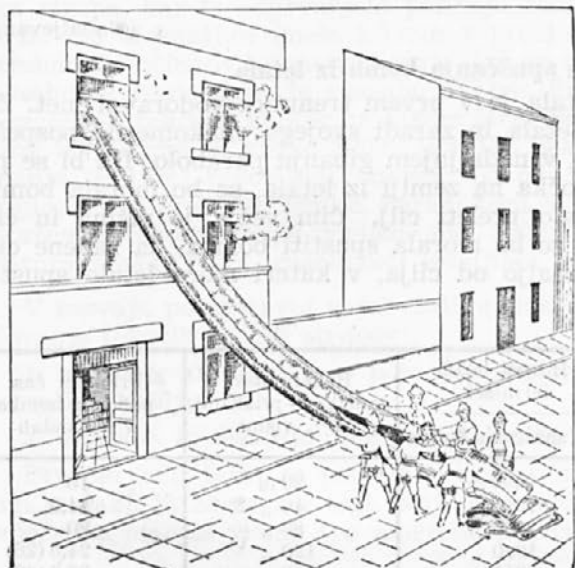
33. in 34. Spuščanje po vrvi s pomočjo osebne priprave

Članstvo gasilskih čet mora biti popolnoma zdravo in sposobno opravljati za njih določene dolžnosti; posebno morajo imeti člani dober vid in sluh ter ne smejo imeti nobene bolezni ali kvara, navedenega v čl. 3., 4. in 5. uredbe o presoji spo-

sobnosti za vojno službo, kar ugotovi zdravniški pregled.

Moralne lastnosti gasilca so predvsem važne in je treba na to strogo in stalno polagati največjo pažnjo.

Vsi poslovalci gasilske službe morajo biti strokovno izobraženi za svoj gasilski poklic. V to svrhu se prirejuje posebni tečajji in šole, in sicer po načrtu, ki ga predpisuje Gasilska zveza krajevine Jugoslavije.

35. Drsalna vreča za reševanje ljudi iz gorečega poslopja

h) Tehnična sredstva za vaje in delo

Gasilske čete se tehnično opremijo po predpisih in navodilih višjih gasilskih ustanov, ki se pri tem ozirajo na razne potrebe in posebnosti vsakega gasilskega okoliša posebej.

Oprema gasilskih čet se deli v:

- osebno gasilsko opremo in
- četno gasilsko opremo.

Osebno opremo gasilca tvorijo: čelada, bluza, hlače (kratke in dolge), čevlji ali škornji, zaščitne obleke proti ognju, gasilski pas, gasilska sekirica, usnjena torbica za pribor, usnjena torbica z gobo in zaščitnimi očali proti dimu, reševalna vrv, cevna vrv, električna žepna svetilka, priprava za zaviiranje pri spuščanju in klin za lastno reševanje, piščalka, gasilska maska in dihalni aparat.

(Dalje sledi)

go je napisal nabožnih knjig itd. Glavno njegovo delo so pa »Dogodivščine štajerske zemlje«, Gradec, 1845. Ta knjiga je zlasti budila slovensko in slovansko zavest.

22. dec. 1779. je umrl prekmurški protestantski pisatelj **Štefan Küzmič**; rojen je bil l. 1723. L. 1752. je izdal za šolsko rabo mali slovenski katekizem, l. 1753. pa abecednik. Najvažnejše njegovo delo pa je: *Nouvi zakon ali testamenton Gospod'na našega Jezusa Kristusa*. Küzmič je položil temelj prekmurški književnosti.

23. dec. 1774. se je rodil v Središču narodni buditelj in pesnik **Stefan Modrinjak**; umrl je dne 8. okt. 1827. kot župnik pri Sv. Miklavžu pri Ormožu. Napisal je nekaj pesmi, zavzemal se je za narodni pravopis in za slovnico. Zaradi osamljenosti se pa ni mogel toliko kulturno izživeti, kot bi se bil lahko.

27. dec. 1860. je umrl v Ljubljani jezikoslovec in pisatelj **Franc Metelko**; rojen je bil 14. julija 1789. v Škocijanu na Dolenjskem. L. 1817. je postal profesor za slovenski jezik na ljubljanskem liceju, potem ko je bil prej dve leti stolni katehet v Ljubljani. Že zgodaj se je zanimal za slovenščino in je l. 1825. izdal svoj črkopis, imenovan po njem »metelčica«. Ni imel sreče z njo in l. 1833. je bila že prepovedana. Več sreče je pa imel s svojo slovnico, ki je bila zelo dobra in je imela velik vpliv na razvoj slovenskega jezika in slovenske slovnice. Prav tako so bila zanimiva tudi njegova predavanja na ljubljanskem liceju. (Iz »Naše moči«, december 1938.)

VESTNIK OBRAMBE

PRED NAPADI IZ ZRAKA

IZDAJA BANOVINSKI ODBOR ZA ZAŠČITO CIVILNEGA PREBIVALSTVA
PRED SOVRAZNIMI NAPADI IZ ZRAKA V LJUBLJANI

Urednik: Bedrač Janko, tajnik propagandne komisije

O pripravljenosti obrambe pred napadi iz zraka in o ravnanju prebivalstva

(Nadaljevanje)

Problem spuščanja bomb iz letala

Spuščanje bombe iz letala je v prvem trenutku vodoravni met. Zaradi brzine, ki jo ima od letala in zaradi svojega enakomerno pospešenega padanja začrta bomba v nadaljnjem gibanju parabolo. Da bi se pri tem mogla zadeti gotova točka na zemlji iz letala, se bo morala bomba spustiti dosti prej kot letalo preleti cilj. Čim večja je višina in čim hitrejša je letalo, tem prej se bo morala spustiti bomba, da zadene cilj.

Dolnja tabela daje razdaljo od cilja, v kateri mora letalo spustiti bombo:

Višina letala v m	Hitrost letala 60 m/sek.	Hitrost letala 80 m/sek.	Razkropitev zadelkov - približno 4% višine	Približni čas padanja bombe v sekundah
	Razdalja letala od cilja pri spuščanju bombe			
500	600 m	800 m	20 m	10
1000	840 "	1220 "	40 "	14,2
2000	1200 "	1600 "	80 "	20
3000	1440 "	1920 "	120 "	24,5 (26)
4000	1680 "	2240 "	160 "	28,3 (30)
5000	1920 "	2560 "	220 "	31,6 (34)
6000	2160 "	2880 "	280 "	34,6 (38)

Čas padanja se razume za prostor brez zraka. Zaradi zračnega odpora pada bomba navadne oblike v enakomerno pospešenem padu približno skozi 3.000 m višine, dokler ne doseže hitrosti kakih 250 m v sekundi, s katero hitrostjo potem dalje enakomerno pada.

Številke v zadnji rubriki na drugem mestu (v oklepajih) dajo čas padanja skozi zrak.

O razprševanju tekočih bojnih strupov iz letala

O razprševanju tekočih bojnih strupov iz letala se je v strokovni literaturi precej razpravljalo. Znano je, da so ta način vojskovanja uporabljali Italijani v minuli abesinski vojni. Dr. Kröpolin je v strokovnem časopisu »Gasschutz und Luftschutz« (8, 39, 1938) obravnaval fizikalno teorijo o stvarjanju »strupenega dežja«.

Za nepoučene izgleda, da je razprševanje tekočih bojnih strupov iz letala zelo enostavna zadeva. Temu pa ni tako. Dognano je, da je praksa in teorija uporabe tekočih bojnih strupov na ta način zelo komplicirana. Posebne težkoče ustvarja veter.

Za učinkovito zastrupljenje zemljišča je potrebna enakomerna razdelitev tekočega strupa (na pr. iperita), in sicer približno 10 gr na 1 m², torej potrebujemo 100 kg strupa na 1 ha. Ako vzamemo, da imamo pri letu v višini 300 m in pri popolnoma mirnem ozračju širino razprševanja približno 300 m, moramo na 100 m poleta izliti okrog 300 kg strupa. Potemtakem bi se moralo pri hitrosti poleta 240 km na uro izliti okrog 200 kg strupa v sekundi. Strup se ne more enostavno izlivati, ker je za enakomerno pokritje zemljišča potrebno, da je strupen dež sestavljen iz kapljic enake velikosti. Zato so že potrebni posebni in težki aparati. Zaradi tega bo večji bombnik mogel vzeti s seboj največ 1800 kg tekočega strupa, kar bi odgovarjalo pokritju zemljišča v velikosti 600 m × 300 m. Ko bi kapljice imele 1,6 mm v premeru in težo 2,79 mg, bi bilo potrebno za učinkovito zastrupljenje (10 gr na 1 m²) 3300 kapljic, njih medsebojna razdalja pa bi znašala 1,75 cm. Pri hitrosti vetra 5,72 m/sek. je za padec takšnih kapljic iz višine 50 m potrebno okrog 8 sekund in okrog 50 sekund iz višine 300 m, ali 185 sekund iz višine 1000 m. Čas padanja je torej precejšen; odvisno bo od hlapenja tekočine, če bodo kapljice sploh prišle do zemlje. Zaradi tega je težko verjetno, da bi letala razprševala tekoče strupe iz višine nad 300 m. Uspeh bo odvisen od temperature zraka, vetra, značilnosti zemljišča in drugih faktorjev.

V razvoju po svetovni vojni razlikujemo dve obliki aparatov za razprševanje tekočih bojnih strupov:

1. aparate, ki delujejo s pomočjo zračnega pritiska in ki proizvajajo velike kapljice ter
2. aparate, ki delujejo brez pritiska in ki proizvajajo velike kapljice.

Prvi so zelo težki in pridejo v poštev za uporabo iz večjih višin; drugi so lažji in so zaradi tega bolj ekonomični, pač pa je njih uporaba omejena na manjše višine (po ameriških podatkih okrog 50 m).

Bakteriološka vojna

O tem načinu vojskovanja se danes tu pa tam razpravlja kljub temu, da manjkajo izkustva. V splošnem niso te razprave resne. Če prinaša te članke dnevno časopisje, se temu ni čuditi, ker je v nekaterih državah zaradi političnih razmer primorano, da objavlja senzacije te vrste. Čuditi pa se moramo, da sprejemajo te članke strokovni časopisi. Tako je neki Feretti objavil v »Revista aeronautica« članek pod naslovom »La guerra bacteriologica« (bakteriološka vojna). Pisec dopušča, da se bodo bombe polnile z bakterijami; kombiniral se bo baje eksploziv s kulturami tetanusa erisipela in lysse (stekline)! Nadalje navaja, da bodo iz letala spuščali steklenice, ki bodo vsebovale kulture raznih bakterij. Tudi nestrokovnjaku je znano, da so bakterije v glavnem zelo mali deli protoplazme. Če jih torej spuščamo iz letala, se morajo pri padanju popolnoma izsušiti in poginiti, ker je splošno znano, da ogromna večina bakterij lahko živi samo v vlagi. Zelo fantastična je domneva o mešanici eksploziva in bakterij v bombah, ker je sigurno, da se bodo pri eksploziji uničile te nežne in male klice. Še bolj čudno pa je, da je omenil pisec povzročitelje stekline, ki še do danes niso odkriti.

Danes gleda veda zelo skeptično na možnost vojskovanja s pomočjo bakterij. Poskusi, da se s kugo okužijo miši in podgane, predstavljajo nevarnost za obe stranki. Upoštevati pa moramo tudi dejstvo, da je moderna higijenska služba vedno v stanju, da vsako epidemijo omeji in zatre.

O uničevanju bojnih strupov

Iz opisov bojnih strupov in njihovih lastnosti je znano, da obstoje kratkotrajni (fosgen itd.) in dolgotrajni strupi (iperit). Prve razkrajja voda, lužne raztopine, druge pa klorovo apno.

Kratkotrajni strupi izgubijo kmalu sami od sebe učinkovitost. Fosgen na primer in še bolj cianvodikova kislina, se na odprtem prostoru razredčita. V primeru pa, da je kratkotrajen strup v kakem zaprtem prostoru, ga odstranjujemo najlaže z zračenjem.

Voda je najboljše, najcenejše in najprikladnejše sredstvo za uničevanje skoraj vseh bojnih strupov. One strupe pa, ki jih voda ne razkrajja, spira mehanično in jih odnaša. Res je, da nastajajo iz nekaterih bojnih strupov pod vplivom vode novi strupi, na pr. pri učinku vode na arzine, toda ti novi strupi (arzen-spojine) so nevarni le, če pridejo v dotiko s hrano.

Drugo sredstvo za uničevanje bojnih strupov je lužna raztopina žvepleni jeter (natrijev-kalijev polisulfid). Pripravimo jo tako, da raztopimo 240 gr žvepleni jeter in 50 gr natrijevega hidroksida (luga) v litru vode. To raztopino razpršujemo s škropilnicami, sličnimi onim za sadjarske namene. Ta lužna raztopina uničuje klor, fosgen, klorpikrin, bromaceton, palid, surpalid itd. Kot vidimo, je učinek mnogostranski. Zaprte prostore lahko poškopimo s to raztopino in smo gotovi, da smo razkužili prostor.

Najnevarnejši bojni strup je iperit. To je oljnata tekočina, ki ima vonj po gorčici (Senf), zato ga Nemci imenujejo tudi Senfgas. Iperit uničujemo s klorovim apnom. Klorovo apno učinkuje na iperit tako, da ga oksidira in s tem pretvarja v neškodljivo snov. Kakor se pojavi toplota, ko gasimo živo apno, ravno tako se pojavlja toplota, ko uničujemo iperit in to večkrat v toliki meri, da se snov vneme. Zato moramo biti pri uničevanju iperita zelo oprezni. Toplota, ki nastane pri uničevanju iperita, pa uplini tudi velike količine iperita in zastruplja s tem zrak. Da preprečimo požar in razvijanje strupa, uničujemo iperit v zaprtih prostorih le s klorapnenim mlekom.

Za uničevanje iperita na 1 m² zemljišča rabimo 20 do 30 dkg suhega klorovega apna.

Učinkovanje iperita je različno. Če ga vdihamo v obliki fine rose (meglice), ubija hitro, ako je koncentracija 1 gr na 1 m³. V manjših koncentracijah so posledice tudi smrtonosne, ampak šele po gotovem času. Kjer je vročina velika (pri uničevanju), doseže lahko koncentracija iperita 3 gr na 1 m³. Iperit učinkuje, kot vidimo, na kožo, povzroča na njej najprej srbečico, mehurje ter težke rane. Mesto na koži, kamor pade iperit, narahlo osušimo z robcem, vato ali krpo; to zagrebemo v zemljo. Potem odrgnemo kožo s suhim, dobro zdrobljenim klorovim apnom, nato pa izperemo s toplo milnico, z lahko raztopino hipermangana ali raztopino perhidrola. Kožo lahko umijemo tudi s petrolejem, alkoholom, nato pa

zopet z milnico. Klorovega apna (živo apno!) ne smemo dajati na vlažno kožo. Zadeti oči ne smemo zavezati. Oči izperemo z lahko raztopino hipermangana ter jih zavarujemo s temnimi naočniki.

Zastrupljeno obleko, obutev in perilo moramo previdno odstraniti in razkužiti. Po iperitu zastrupljena hrana in voda sta nevarni za uživanje.

Listnica uredništva

Vprašanje: K. J. iz T. Katere bojne strupe štejemo k solzivcem; kako učinkujejo in katera sredstva je rabiti za prvo pomoč? —
Odgovor: K solzivcem štejemo: klorpikrin, benzilbromid, bromaceton, bromencilcianid in kloracetofenon. Solzivci imajo svoje ime odtod, ker takoj učinkujejo na očesne sluznice, da se oči močno solzijo, tako da človek ne more gledati. Bolj zgoščeni lahko škodijo tudi sluznici ust in sapnika ter koži. Vse okvare pa minejo na čistem zraku v nekoliko urah. V vojni se ti plini redko uporabljajo sami, temveč se dodajajo drugim, hujšim strupom. V večjih mestih rabi solzivce često policija, da jih razprši med demonstrante, kar onemogoča nadaljnje demonstracije. Za prvo pomoč je najboljša, da se odstranimo iz zastrupljenega ozračja v smeri proti vetru. Očem pa pomagamo, ako jih izpiramo z vodo, ki smo v njej raztopili kuhinjsko sol, in sicer na 1 liter vode približno 2 kavni žlički soli.

Vprašanja v zvezi z zaščito prebivalstva pred napadi iz zraka je dostaviti uredništvu »Vestnika obrambe pred napadi iz zraka«, Ljubljana, Kr. banska uprava IV. oddelek, Knafljeva ul. 9/II.

Ne pozabite gasilci!

»Gasilec« je Vaš list, za Vas pisan v pouk.

Vsaj vsak peti slovenski gasilec mora biti naročnik »Gasilca«.

Poglejte in ugotovite med seboj, koliko Vas je naročnikov! Pa boste sami rekli, da je premalo.

NAROČITE »GASILCA«! PRIDOBITE DRUGE, DA GA NAROČIJO!

Spojke sistema »Metz«, 15 parov, prodaja po nizki ceni prostovoljna gasilska četa Parižlje—Topolje pri Braslovčah, župa Celje.

Voz za motorno brizgalno in cevi
se radi terenskih razmer ugodno
proda. Pojasnila pri

Prostovoljni gasilski četi Šmartno ob Paki

SUKNO!

GASILSKÉ ČETE!

ZA GASILSKÉ UNIFORME NABAVITE
NAJCENEJE PRI

FR. DOBOVIČNIK, CELJE

Prostovoljna gasilska četa Tihoboj, p. Sv. Križ pri Litiji, župa Novo mesto,
želi kupiti že **RABLJENO MOTORNO BRIZGALNO** v dobrem stanju,
močno vsaj 13 do 14 HP. — Ponudbe naj se pošljejo na naslov čete.

Po ugodnih plačilnih pogojih oddam dve dobro ohranjeni

ROČNI BRIZGALNI (štirikolni)

in vprežni voz za prevoz moštva.

ANDREJ SUPAN,

Ljubljana, Celovška cesta 50.

Važno za hišne posestnike in cerkveno-konkurenčne odbore.

Vse strel vodne naprave vam preizkusi ter eventualne napake popravi
po konkurenčni ceni z desetletno pismeno garancijo

ANTON ROMIH

splošno stavbeno in galanterijsko kleparstvo ter specialni oddelek
za napeljevanje in preizkušanje strel vodov

v Mariboru

Brzjav: Romih klepar Maribor.

Zadostuje dopisnica, da vas obiščem. — Priporočam se tudi za vsa druga
kleparska dela, kakor pokrivanje zvonikov, pleskanje, popravila itd.

»GASILEC« izhaja vsakega 20. v mesecu in stane za člane letno 20 din, za čete in
župe 25 din, za občine in druga oblastva ter zasebnike pa 30 din. Naročnina za ino-
zemstvo 40 din. Posamezna številka stane 2.50 din. — List izdaja Gasilska zajednica
za dravsko banovino v Ljubljani, za njo odgovarja Franc Kramberger, mestni uradnik
v Mariboru. — Urednik Ljudevit Musek, šolski upravitelj v Ptuju. Za uredništvo
odgovoren Franc Kramberger, mestni uradnik v Mariboru. — Tehnični, oziroma stro-
kovni sestavki se objavijo šele potem, ko jih pregleda zajedničin gasilski inspektor. —
Tisk Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, predstavnik Albin Hrovatin.

